

PARLEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 2012-2013

7 MAI 2013

PROJET D'ORDONNANCE

**relative à l'accès et
à l'échange d'informations sur
les câbles souterrains et sur les conduites et
les canalisations souterraines**

Exposé des motifs

I. Contexte

A. Suite à la catastrophe survenue le 30 juillet 2004 à Ghislenghien, les autorités fédérales ont pris l'initiative de créer un point de Contact fédéral Informations Câbles et Conduites (CICC) et ce, par la conclusion, le 20 juillet 2005, d'un Mémorandum⁽¹⁾ avec l'ASBL Fédération des Transporteurs par Pipeline (Fetrapi), la SA Elia System Operator, les Fédérations de la Construction et Bouwunie.

L'autorité fédérale a, par deux fois, modifié l'arrêté royal du 21 septembre 1988 relatif aux prescriptions et obligations de consultation et d'information à respecter lors de l'exécution de travaux à proximité d'installations de transport de produits gazeux et autres par canalisations :

- Une première fois, le 18 janvier 2006, en introduisant, entre autres dispositions modificatives, un point 9° à l'article 1er, rédigé comme suit : « « *Point de contact central* » : *l'application Internet ayant pour objectif de permettre à tous ceux qui projettent d'effectuer des travaux de s'informer de la présence d'installations de transport à proximité des travaux; cette application ne*

(1) Ce mémorandum peut être consulté au Greffe du Parlement.

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT

GEWONE ZITTING 2012-2013

7 MEI 2013

ONTWERP VAN ORDONNANTIE

**betreffende de toegang tot en
de uitwisseling van informatie
over ondergrondse kabels,
buizen en leidingen**

Memorie van toelichting

I. Context

A. Na de ramp van 30 juli 2004 in Ghislenghien hebben de federale overheden het initiatief genomen om een Federaal Kabels en Leidingen Informatie Meldpunt (KLIM) te creëren door op 20 juli 2005 een Memorandum⁽¹⁾ af te sluiten met de VZW Federatie van Transporteurs door middel van Pipeline (Fetrapi), de NV Elia System Operator, de Federaties van de Bouw en de Bouwunie.

De federale overheid heeft het koninklijk besluit van 21 september 1988 betreffende de voorschriften en de verplichtingen van raadpleging en informatie bij het uitvoeren van werken in de nabijheid van installaties van vervoer van gasachtige en andere producten door middel van leidingen twee maal gewijzigd :

- Een eerste maal, op 18 januari 2006, door naast andere wijzigingsbepalingen, een punt 9° toe te voegen aan artikel 1, dat als volgt luidt : « « *Centraal meldpunt* » : *de internettoepassing die als doel heeft iedereen die werken plant de mogelijkheid te geven zich te informeren over de aanwezigheid van vervoersinstallaties in de nabijheid van de bedoelde werken; deze toepassing mag*

(1) Dit memorandum kan geraadpleegd worden op de Griffie van het Parlement.

peut être exploitée que par des personnes morales désignées à cet effet par le ministre ayant l'énergie dans ses attributions ».

- Une deuxième fois, le 20 juin 2007, en adjointant aux articles faisant allusion au point de contact central les mots « *ou autre application Internet avec finalité similaire liée à ce point de contact et reconnue par une autorité régionale compétente* ».

Il s’agissait donc :

- Dans le premier cas, de consacrer par un texte réglementaire, l’existence du CICC.
- Dans le deuxième cas, de consacrer également par un texte réglementaire, un projet exprimé dans le Mémorandum susdit dans les termes suivants : « *le CICC vise une coordination avec des initiatives régionales similaires parallèles, ainsi que des synergies maximales de sorte qu'il suffise de consulter un seul site Internet. A cette fin, les autorités fédérales lanceront la concertation avec les autorités régionales* ».

B. Et, de fait, le CICC, initialement créé pour les canalisations de transport de gaz et pour les câbles de transport et de distribution d’électricité au moyen de réseaux dont la tension nominale est supérieure à 70.000 volts – dont les gestionnaires relèvent, il est bon de le rappeler, de la tutelle de l’autorité fédérale – s’est petit à petit élargi à d’autres parties. En effet, sur la page d’accueil du site Internet du CICC (<http://www.klim-cicc.be>), on apprend que « *Le CICC compte actuellement parmi ses affiliés, le gestionnaire du réseau de transport à haute tension Elia, les entreprises de la Fédération des transporteurs par pipeline (Fetrapi) ainsi que la plupart des autres impétrants des régions wallonne et bruxelloise, e.a. les sociétés de télécommunication, de distribution de gaz naturel, d’électricité et d’eau* »⁽²⁾.

C. Enfin, la Région flamande a créé le KLIP (« Kabel en Leiding Informatie Portaal »; « Portail des informations sur les câbles et canalisations ») par le décret du 14 mars 2008 portant la libération et l’échange d’informations sur les câbles et canalisations souterrains.

Les auteurs du présent projet d’ordonnance se sont *en partie* inspirés du décret de la Région flamande.

enkel worden geëxploiteerd door rechtspersonen die hiervoor zijn aangesteld door de minister bevoegd voor energie ».

- Een tweede maal, op 20 juni 2007, door de artikelen die naar het centrale meldpunt verwijzen, aan te vullen met de woorden : « *of een andere met dit meldpunt verbonden en door een bevoegde gewestelijke overheid erkende internettoepassing met gelijkaardige doelstelling* ».

Het kwam er dus op aan om :

- In het eerste geval, het bestaan van het KLIM in een reglementaire tekst vast te leggen.
- In het tweede geval, een voorstel dat in het voornoemde Memorandum in de volgende termen is opgenomen, eveneens in een reglementaire tekst vast te leggen : « *het KLIM streeft naar een coördinatie met soortgelijke parallelle gewestelijke initiatieven alsook naar maximale synergieën zodat slechts één website hoeft te worden geraadpleegd. Daartoe zullen de federale overheden het overleg met de gewestelijke overheden opstarten* ».

B. Het KLIM dat eigenlijk aanvankelijk werd opgericht voor de gasvervoerleidingen en voor de elektriciteitsvervoer- en distributiekabels via netten met een nominaal spanningsniveau van meer dan 70.000 volt – waarvan de beheerders, belangrijk om weten, onder de voogdij van de federale overheid vallen – heeft zich geleidelijk uitgebreid tot andere partijen. Op de welkompagina van de internetsite van de KLIM (<http://www.klim-cicc.be/>) verneemt men het volgende : « *de KLIM-leden zijn op dit ogenblik : elektriciteitstransmissienetbeheerder Elia, de onderingen van de Federatie van Transporteurs door middel van Pipeline (FETRAPI) en de meeste andere kabel- en leidingbeheerders van het Waalse en het Brusselse Gewest, zoals de telecommunicatiebedrijven en aardgas-, elektriciteits- en waterdistributienetbeheerders* »⁽²⁾.

C. Tot slot heeft het Vlaams Gewest het KLIP (« Kabel en Leiding Informatie Portaal »; « Portail des informations sur les câbles et canalisations ») opgericht via het decreet van 14 maart 2008 houdende de ontsluiting en de uitwisseling van informatie over ondergrondse kabels en leidingen.

De auteurs van dit ontwerp van ordonnantie hebben *gedeeltelijk* elementen ontleend aan het decreet van het Vlaams Gewest.

(2) La liste des gestionnaires de câbles, de conduites et de canalisations qui ont adhéré au CICC-KLIM peut être consultée au Greffe du Parlement.

(2) De lijst van de beheerders van de kabels, buizen en leidingen die zijn toegetreden tot het CICC-KLIM kan geraadpleegd worden op de Griffie van het Parlement.

II. Principe directeur

A. Vu le contexte exposé au point I. *supra*, le présent projet d'ordonnance a pour but de doter la Région de Bruxelles-Capitale de ses propres législation et réglementation en la matière : tel est l'objet des articles 5 et 7 du présent projet d'ordonnance.

B. 1. Par ailleurs, concernant le « système » (cf. infra la définition donnée à l'article 2 du présent projet d'ordonnance), on se souviendra (cf. *supra* I. A) de l'« invitation » donnée par l'autorité fédérale aux Régions, exprimée dans l'AR du 20 juin 2007 précité, en ces termes : « *Point de contact central ... ou autre application Internet avec finalité similaire liée à ce point de contact et reconnue par une autorité régionale compétente.* ».

A défaut d'avoir pu consulter l'éventuel Rapport au Roi de cet arrêté royal, les auteurs du présent projet d'ordonnance sont réduits à en donner l'interprétation personnelle suivante : les gestionnaires de câbles, de conduites et de canalisations ont le choix (l'usage du mot « ou » l'attesterait) :

- soit d'adopter, comme « système », le Point de contact central fédéral existant et, *par voie de conséquence*, de faire leur l'actuelle ASBL « CICC – KLIM » comme organisme chargé de gérer ce Point de contact sur tout leur territoire;
- soit de créer leur propre « système » « *avec – énonce l'arrêté royal – finalité similaire liée à ce point de contact* » et, *par voie de conséquence aussi*, de créer leur propre organisme en charge de gérer ce système sur tout leur territoire.

La Région flamande a adopté, dans son décret, le deuxième choix, aussi bien quant au « système » (le KLIP : « Kabel en Leiding Informatie Portaal » qu'à l'organisme (l'AGIV : « Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen »). Par ailleurs, il y a bien un lien entre le KLIP et le CICC-KLIM.

2. En regard de ce choix, quelle pourrait être la position de la Région de Bruxelles-Capitale ?

D'abord, on se souviendra (cf. *supra* I. B), qu'au fil du temps (durant les 6-7 années écoulées depuis l'adoption du Memorandum précité), le CICC – KLIM est, *de fait*, devenu LE « système » et L'organisme en vigueur sur le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale : on rappellera simplement que la quasi-totalité des gestionnaires de câbles, de conduites et de canalisations présents sur le territoire régional ont adhéré au CICC-KLIM (y compris des organismes publics « dépendants » – quant aux compétences en jeu –

II. Richtsnoer

A. Gelet op de context die in punt I. hierboven werd uiteengezet, heeft onderhavig ontwerp van ordonnantie tot doel het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn eigen wetgeving en regelgeving ter zake te verschaffen : dat is de doelstelling van de artikelen 5 en 7 van onderhavig ontwerp van ordonnantie.

B. 1. Overigens wordt met betrekking tot het « systeem » (zie verder de definitie die wordt gegeven in artikel 2 van onderhavig ontwerp van ordonnantie) herinnerd (zie hoger I.A) aan het « verzoek » dat door de federale overheid aan de Gewesten werd uitgedrukt in het voormelde KB van 20 juni 2007, in de volgende bewoordingen : « *Centraal meldpunt ... of een andere met dit meldpunt verbonden en door een bevoegde gewestelijke overheid erkende internet-toepassing met gelijkaardige doelstelling.* ».

Omdat de auteurs van onderhavig ontwerp van ordonnantie het eventuele Verslag aan de Koning van dit koninklijk besluit niet hebben kunnen raadplegen, moeten ze zich beperken tot het geven van de volgende persoonlijke interpretatie ervan : de kabel-, buis- en leidingbeheerders hebben de keuze (het gebruik van het woord « of » zou daarvan getuigen) om :

- hetzij als « systeem » het bestaande federale Meldpunt aan te nemen, en *bijgevolg* aan te sluiten bij de huidige VZW « CICC – KLIM » als instelling die belast is met het beheren van dat Meldpunt op hun grondgebied;
- hetzij hun eigen « systeem » op te richten « *met dit meldpunt verbonden en (...) met gelijkaardige doelstelling* » – zoals wordt geformuleerd in het koninklijk besluit en *bijgevolg ook* hun eigen instelling op te richten die belast is met het beheer van dat systeem over heel hun grondgebied.

Het Vlaams Gewest heeft in zijn decreet geopteerd voor de tweede keuze, zowel voor het « systeem », (het KLIP : « Kabel en Leiding Informatie Portaal ») als voor de instelling (het AGIV : « Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen »). Er is overigens wel een band tussen het KLIP en het CICC-KLIM.

2. Wat zou het standpunt van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ten aanzien van die keuze kunnen zijn ?

In de eerste plaats (zie hoger I. B) herinneren we eraan dat het CICC – KLIM in de loop van de tijd (tijdens de 6-7 jaar die zijn verlopen sinds het afsluiten van het bovenvermelde Memorandum) *de facto* HET « systeem » en DE instelling zijn geworden die van kracht zijn op het grondgebied van het Brussel Hoofdstedelijk Gewest : het volstaat eraan te herinneren dat bijna alle kabel-, buis- en leidingbeheerders die aanwezig zijn op het grondgebied van het Gewest zijn aangesloten bij het CICC-KLIM (met

non pas de l'Etat fédéral, mais bien de la Région, tels que des Intercommunales et la STIB).

On peut, à présent, commenter ici l'article 3 du présent projet d'ordonnance qui habilite le gouvernement à « détermine(r) le système et l'organisme en charge de le gérer » :

- *dans un premier temps, pour parer au plus pressé, faute d'alternative crédible à moyen et même à long terme et vu la circonstance évoquée plus haut, le gouvernement devrait naturellement porter son choix sur l'actuel CICC – KLIM, autrement dit consacrer, en droit, son existence de fait, aussi bien en tant que « système » qu'en tant qu'organisme chargé de le gérer;*
- *dans un deuxième temps, indéterminé quant à sa durée et quant à sa survenance même (c'est-à-dire au cas où, pour telle ou telle raison, le CICC-KLIM venait à disparaître ou ne fonctionnait plus à la pleine satisfaction de la Région de Bruxelles-Capitale), le gouvernement devrait pouvoir « revenir en arrière », c'est-à-dire prendre un arrêté modificatif de celui ayant choisi l'actuel CICC – KLIM, pour substituer à ce dernier un « système » et un organisme propres à la Région de Bruxelles-Capitale.*

Dès lors, l'habilitation donnée au gouvernement de « détermine(r) le système et l'organisme en charge de le gérer » se justifie pleinement : à défaut de celle-ci – c'est-à-dire si l'ordonnance avait elle-même choisi le CICC-KLIM – le gouvernement aurait dû faire voter une ordonnance modificative, au cas où le CICC-KLIM venait à disparaître ou ne fonctionnait plus à la pleine satisfaction de la Région de Bruxelles-Capitale. En revanche, donner au gouvernement l'habilitation en question, c'est lui permettre aussi de modifier sa réglementation, plus rapidement que le Parlement modifiant la législation : or, la rapidité en la matière, peut s'avérer être un impératif incontournable pour éviter de créer un vide juridique préjudiciable pour toutes les parties prenantes

3. En conclusion, le présent projet d'ordonnance a pour but – comme l'y invite l'arrêté royal du 21 septembre 1988 précité – de donner une base légale à la mise en place, sur tout le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale, d'une application Internet ayant une finalité similaire au CICC fédéral et au KLIP flamand. Cette application, répondant, en grande partie, aux attentes liées au cadastre du sous-sol prévu par l'ordonnance du 5 mars 1998, les articles 8, 4° et 27 de celle-ci peuvent être abrogés, ce que prévoit l'article 7 du présent projet d'ordonnance.

inbegrip van de openbare instellingen die – wat de betrokken bevoegdheden betreffen – « afhankelijk » zijn, niet van de Federale Staat, maar wel van het Gewest, zoals de Intercommunales en de MIVB).

We kunnen hier nu artikel 3 bespreken van onderhavig ontwerp van ordonnantie dat de regering machtigt de instelling vast te stellen « *die wordt belast met het beheer van het systeem* » :

- *in een eerste fase, om in het allernoodzakelijkste te voorzien, bij gebrek aan een geloofwaardig alternatief op middellange en zelfs lange termijn en gelet op de hoger vermelde omstandigheid, zou de regering haar keuze vanzelfsprekend moeten laten vallen op het huidige CICC – KLIM, met ander woorden het feitelijk bestaan ervan in rechte bevestigen, zowel als « systeem » alsook als instelling die belast is met het beheer ervan;*
- *in een tweede fase, waarvan de duur en zelfs het zich voordoen onbepaald is (d.w.z. in het geval dat het CICC-KLIM om één of andere reden zou verdwijnen of niet langer tot volle tevredenheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zou functioneren), zou de regering « een stap moeten kunnen terugzetten », d.w.z. een wijzigingsbesluit aannemen van het besluit waarin het huidige CICC – KLIM werd gekozen, om dit te vervangen door een eigen « systeem » en een eigen instelling voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.*

Bijgevolg is de machtiging die aan de regering wordt verleend om de instelling vast te stellen « *die wordt belast met het beheer van het systeem* » volkomen gerechtvaardigd : bij gebreke aan deze machtiging – d.w.z. indien de ordonnantie zelf het CICC-KLIM had gekozen – zou de regering een wijzigingsordonnantie moeten doen goedkeuren, in het geval het CICC-KLIM zou verdwijnen of niet langer tot volle tevredenheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zou functioneren. Door de regering daarentegen de betreffende machtiging te verlenen, wordt haar ook toestaan om haar reglementering sneller te wijzigen dan het Parlement zijn wetgeving wijzigt : de snelheid ter zake kan een dwingende noodzaak blijken te zijn om te vermijden dat een rechtsvacuum wordt gecreëerd dat nadelig is voor alle betrokken partijen.

3. Tot besluit heeft onderhavig ontwerp van ordonnantie tot doel – zoals het bovenvermelde koninklijk besluit van 21 september 1988 verzoekt – om in een wettelijke grondslag te voorzien voor de invoering op het hele grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van een internettoepassing met een gelijkaardig doel als het federale KLIM en het Vlaamse KLIP. Die toepassing voldoet grotendeels aan de verwachtingen die verband houden met het kadaster van de ondergrond waarin de ordonnantie van 5 maart 1998 voorziet, waardoor de artikelen 8, 4° en 27 van die ordonnantie kunnen worden opgeheven, wat wordt bepaald door artikel 7 van onderhavig ontwerp van ordonnantie.

III. Compétence

A. Eu égard à l'avis du Conseil d'état n° 51.917, du 29 août 2012, qui considère que le projet d'ordonnance en cause viole les règles répartitrices de compétences, la Région de Bruxelles-Capitale souhaite expliquer plus précisément les raisons pour lesquelles elle dispose bien des compétences requises pour édicter les mesures prévues.

B. 1. La Région de Bruxelles-Capitale est bien entendu compétente pour la gestion de ses biens domaniaux. Dans son arrêt n° 172 du 22 novembre 2006, la Cour Constitutionnelle est arrivée à la conclusion que la Région Flamande est, sur cette base, compétente pour délivrer un permis pour l'usage privé de son domaine, étant donné qu'un tel permis ne rend pas impossible ou exagérément difficile l'exercice des compétences fédérales. Une des questions préjudiciales, dans cette même cause, concerne la question suivante : « *si l'article 40, § 1er, du décret Flamand du 18 décembre 1992 contenant des mesures d'accompagnement du budget 1993 viole les règles répartitrices de compétences en tant qu'il soumet les opérateurs de réseaux publics de télécommunications à une obligation d'autorisation pour l'usage privatif du domaine des routes et de leurs dépendances relevant de la gestion de la Région flamande, des cours d'eau et de leurs dépendances, des digue de mer et des digues* ». La Cour Constitutionnelle jugea que « *l'article 40, § 1er, du décret du 18 décembre 1992 se limite à ne permettre l'usage privatif du domaine des routes et de leurs dépendances relevant de la gestion de la Région flamande, des cours d'eau et de leurs dépendances, des défenses côtières et des digues, que moyennement autorisation. Une telle autorisation doit tout autant être demandée par les opérateurs des réseaux publics de télécommunications. Demander et obtenir cette autorisation ne saurait être considéré en soi comme une mesure disproportionnée rendant impossible ou exagérément difficile l'exercice des compétences fédérales en matière de télécommunications, de sorte que l'article 40, § 1er, du décret précité du 18 décembre 1992 ne viole pas en tant que tel le principe de proportionnalité* » ». Sur son domaine, la compétence de la Région de Bruxelles-Capitale s'étend donc certainement, dans certaines limites, à tous les câbles, conduites et canalisations. L'obligation de communiquer les zones dans lesquelles se trouvent des câbles, conduites et canalisations souterrains est moins contraignante que l'exigence d'un permis pour pouvoir les placer. Sur base des compétences liées au domaine, instaurer des obligations d'information, dans le projet d'ordonnance, relatives à toutes sortes de câbles, conduites et canalisations⁽³⁾ qui sont placés dans ce domaine ou qui le traversent ne pose pas de problème.

2. De plus, sur la base de l'article 6, § 1er, X, LSRI (lu conjointement à l'article 4 de la loi spéciale du 12 janvier

(3) Voy. également l'argumentation en question concernant l'ordonnance du 3 juillet 2008 concernant les chantiers sur la voie publique : Doc. Parl., Parl. Br., 2007-2008, nr. 445/1, p. 68-71.

III. Bevoegdheid

A. Gelet op het advies nr. 51.917 van de Raad van State d.d. 29 augustus 2012, waarin besloten wordt dat het onderhavig ontwerp van ordonnantie een schending inhoudt van de bevoegdheidsverdelende regels, wenst het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nader te verantwoorden om welke redenen het wel degelijk over de vereiste bevoegdheid beschikt om de voorgenomen regeling uit te vaardigen.

B. 1. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is uiteraard bevoegd voor het reguleren van zijn domeingoederen. In zijn arrest nr. 172 van 22 november 2006 kwam het Grondwettelijk Hof tot de conclusie dat het Vlaamse Gewest op grond hiervan bevoegd is om een vergunning op te leggen voor het privatiële gebruik van zijn domein, vermits dergelijke vergunning de federale bevoegdheden niet onevenredig bemoeilijkt of onmogelijk maakt. Eén van de prejudiciële vragen die in het geding was betrof de vraag « *of artikel 40, § 1, van het Vlaamse decreet van 18 december 1992 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993 de bevoegdheidverdelende regels schendt in zoverre het de operatoren van openbare telecommunicatienetwerken aan een vergunningsplicht onderwerp voor het privatiële gebruik van het domein van de wegen en hun aanhorigheden ressorterend onder het beheer van het Vlaamse Gewest, van de waterwegen en hun aanhorigheden, de zeewering en de dijken* ». Het Grondwettelijk Hof oordeelde : « *Artikel 40, § 1, van het decreet van 18 december 1992 beperkt zich ertoe het privatiële gebruik van het domein van de wegen en hun aanhorigheden ressorterend onder het beheer van het Vlaamse Gewest, van de waterwegen en hun aanhorigheden, de zeewering en de dijken, slechts toe te staan met een vergunning. Een dergelijke vergunning dient evenzeer te worden aangevraagd door de operatoren van openbare telecommunicatienetwerken. Het aanvragen en verkrijgen van een dergelijke vergunning kan op zich niet worden beschouwd als een onevenredige maatregel die de uitoefening van de federale bevoegdheden inzake telecommunicatie onmogelijk of overdreven moeilijk maakt, zodat artikel 40, § 1, van het voormelde decreet van 18 december 1992 als dusdanig het evenredigheidsbeginsel niet schendt* » . Op zijn domein strekt de bevoegdheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zich, binnen bepaalde grenzen, dus zeker uit tot alle kabels, buizen en leidingen. Het opleggen van het communiceren van de zones waarin ondergrondse kabels, buizen en leidingen zijn gelegd, is minder verregaand dan het vereisen van een vergunning op zich om ze te mogen leggen. Op basis van de domeingebonden bevoegdheden is er dus geen probleem om de informatieverplichtingen uit het ontwerp van ordonnantie op te leggen t.a.v. alle soorten kabels, buizen en leidingen⁽³⁾ die gelegen zijn op dit domein of het doorkruisen.

2. Verder is het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op basis van artikel 6, § 1, X, BWHI (samengelezen met artikel 4

(3) Zie ook de argumentatie ter zake m.b.t. de ordonnantie van 3 juli 2008 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg : Parl. St. Br. Parl. 2007-2008, nr. 445/1, p. 68-71.

1989), la Région de Bruxelles-Capitale est compétente, notamment en ce qui concerne les travaux publics et les transports pour (i) les routes et leurs dépendances, (ii) les voies hydrauliques et leurs dépendances, (iii) le régime juridique de la voirie terrestre et des voies hydrauliques, quel qu'en soit le gestionnaire, à l'exclusion des voies ferrées gérées par la Société nationale des chemins de fer belges, (iv) les ports et leurs dépendances, (v) les défenses côtières, (vi) les digues et (vii) l'équipement et l'exploitation des aéroports et des aérodromes publics, à l'exception de l'aéroport de Bruxelles-National.

3. En particulier, la compétence concernant « le régime juridique de la voirie terrestre et des voies hydrauliques » doit être interprété de manière large : la compétence régionale rend possible le fait de régler l'administration des voiries, de la manière la plus large qu'il soit (et pas seulement en ce qui concerne les purs aspects patrimoniaux). La compétence permet de fixer plus précisément le statut du réseau routier et de promulguer des règles à propos de toutes les questions qui sont en lien avec ce statut⁽⁴⁾. Comme éléments du régime juridique, ont été cités dans les travaux préparatoires de la LSRI : la limitation, le classement, l'administration, la domanialité, les permis pour les usages privés et les sanctions en cas de violation. La mise sur pied des obligations d'information visées, imposées aux exploitants de câbles, conduites et canalisations, relève également de cette compétence.

4. En outre, les compétences explicites attribuées aux régions et aux communautés doivent être interprétées largement. Ces compétences incluent tout ce qui est nécessaire pour que l'exercice des compétences attribuées ne soit pas privée de sens. Sur base des compétences mentionnées ci-dessus, il est clair qu'un système dans lequel toutes les zones avec des câbles, conduites et canalisations souterrains soient relevées peut être établi. Le système ne peut seulement prévenir des dommages aux câbles, aux conduites et aux canalisations et évidemment les conséquences liées à ces dommages, que s'il est complet. Le système vise à remédier correctement au problème actuel des personnes qui demandent les plans sans avoir la certitude de leur exactitude, et surtout de la complétude des informations portant sur les câbles, conduites et canalisations. Chaque exploitant de câbles, conduites et canalisations, peu importe l'éventuel niveau de compétence dont ils relèvent, tirera par ailleurs un avantage du système, parce qu'il y aura moins de cas de dommages à ses câbles, conduites et canalisations.

C. 1. En plus, la Région de Bruxelles-Capitale dispose de nombreuses compétences explicites qui lui permettent, en ce qui concerne (les gestionnaires de) certains câbles, conduites et canalisations déterminés, d'édicter la règlementation contenue dans le présent projet d'ordonnance :

van de Bijzondere wet van 12 januari 1989) onder andere bevoegd, wat de openbare werken en het vervoer betreft, voor (i) de wegen en hun aanhorigheden, (ii) de waterwegen en hun aanhorigheden, (iii) het juridisch stelsel van de land- en waterwegen, welke ook de beheerde ervan zijn, met uitzondering van de spoorwegen beheerd door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, (iv) de havens en hun aanhorigheden, (v) de zeewering, (vi) de dijken en (vii) de uitrusting en de uitbating van de luchthavens en de openbare vliegvelden, met uitzondering van de luchthaven Brussel-Nationaal.

3. Inzonderheid de bevoegdheid inzake « het juridisch stelsel van de land- en waterwegen » dient ruim geïnterpreteerd te worden : de gewestelijke bevoegdheid maakt het mogelijk om het beheer van de wegen te regelen, in de meest ruime zin (en niet enkel wat de zuiver patrimoniale aspecten betreft). De bevoegdheid staat toe om het statuut van het wegennet nader te bepalen en regels uit te vaardigen over alle aangelegenheden die hiermee verband houden⁽⁴⁾. Als elementen van het juridische stelsel worden in de parlementaire voorbereiding van de BWI genoemd : de begrenzing, de rangschikking, het beheer, de domanialeit, de vergunningen voor privégebruik en de bestrafting van de inbreuken. Ook op deze bevoegdheid kan gesteund worden voor het opleggen van de beoogde informatieverplichtingen aan kabel-, buis- en leidingbeheerders.

4. Bovendien moeten de aan de gewesten en gemeenschappen explicet toegewezen bevoegdheden ruim worden geïnterpreteerd. Zij houden alles in wat zonder de uitoefening van die toegewezen bevoegdheden niet zinvol kan gebeuren. Op basis van de hierboven vermelde bevoegdheden moet het duidelijk zijn dat een systeem kan worden vastgesteld waarin alle zones met ondergrondse kabels, buizen en leidingen opgenomen zijn. Het systeem kan alleen schade aan kabels, buizen en leidingen, en de onvermijdelijk daaruit voortvloeiende gevolgschade, voorkomen indien het volledig is. Het systeem beoogt net te verhelpen aan het huidige probleem dat verzoekers geen zekerheid hebben over de correctheid, en vooral de volledigheid, bij het aanvragen van de kabel-, buis- en leidinginformatie. Elke kabel-, buis- en leidingbeheerder, ongeacht het eventuele bevoegdheidsniveau waartoe zijn kabels, buizen en leidingen zouden behoren, zal bovendien voordeel putten uit het systeem omdat er zich ook minder schadegevallen aan zijn kabels, buizen en leidingen zullen voordoen.

C. 1. Daarnaast beschikt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over een aantal expliciete bevoegdheden die voor bepaalde (beheerders van) kabels, buizen en leidingen toestaan de regeling uit onderhavig ontwerp van ordonnantie uit te vaardigen :

(4) Voy. l'exposé des motifs de l'ordonnance du 3 juillet 2008 concernant les chantiers sur la voie publique : Doc. Parl., *Parl. Br.*, 2007-2008, nr. 445/1, p. 10-11.

(4) Zie ter zake de Memorie van Toelichting bij de ordonnantie van 3 juli 2008 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg : Parl. St. *Br. Parl.* 2007-2008, nr. 445/1, p. 10-11.

- En vertu de l'article 6, § 1er, II, 1° et 4° de la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980 (LSRI), la Région de Bruxelles-Capitale est compétente autant pour la protection de l'eau contre la pollution et les agressions que pour la protection et la distribution d'eau, en ce compris la réglementation technique relative à la qualité de l'eau potable, l'épuration des eaux usées et l'égouttage. Il est évident que les conduites d'eau entrent dans la catégorie de la protection et la distribution d'eau, tandis que l'égouttage est expressément visé dans la LSRI, de sorte qu'il est certain que la Région, sur base de cette compétence, peut obliger les exploitants de câbles, conduites et canalisations relatives aux canalisations d'eau et à l'égouttage à partager l'information relative à la présence de câbles, conduites et canalisations.
- L'article 6, § 1er, VII, alinéa 1er, d), LSRI (lu conjointement avec l'article 4 de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux Institutions bruxelloises, qui s'applique aussi à la Région de Bruxelles-Capitale) attribue également aux régions la compétence relative aux réseaux de distribution de chaleur à distance, même si, pour le moment, ces réseaux n'existent (presque) pas en pratique.
- Eu égard à l'article 6, § 1er VII, alinéa 1er, b) (lu conjointement à l'article 4 de la loi spéciale du 12 janvier 1989), la Région est compétente pour la distribution publique du gaz (comme relevant des « aspects régionaux de l'énergie »). La Région de Bruxelles-Capitale est, sur cette base, également compétente pour imposer les obligations d'information visées aux exploitants de conduites de distribution de gaz. De plus, il convient de préciser que la Région de Bruxelles-Capitale, en ce qui concerne la politique de l'énergie, est de toute manière compétente pour les aspects régionaux de l'énergie, auxquels appartient dans tous les cas la distribution publique du gaz, en vertu de l'article 6, § 1er, VII, alinéa 1er, b). Cet article n'exclut pas que d'autres aspects – que les littera expressément énumérés – puissent encore relever des compétences régionales, parmi lesquels il peut être admis que la communication de toutes les conduites de gaz présentes dans la région concernée, en raison de leur lien avec le territoire, relève de ces compétences.
- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is op grond van artikel 6, § 1, II, 1° en 4, Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI) zowel bevoegd voor de bescherming van water tegen verontreiniging en aantasting alsook voor de waterproductie en watervoorziening, met inbegrip van de technische reglementering inzake de kwaliteit van het drinkwater, de zuivering van het afvalwater en de riolering. Het is evident dat waterleidingen kaderen in de waterproductie en -voorziening, terwijl rioleringen uitdrukkelijk in de BWHI worden opgesomd, zodat vaststaat dat het Gewest op deze bevoegdheidsgrond de kabel-, buis- en leidingbeheerders van waterleidingen en rioleringen kan verplichten om de informatie over de aanwezigheid van kabels, buizen en leidingen mee te delen.
- Artikel 6, § 1, VII, eerste lid, d), BWHI (samengelezen met artikel 4 van de Bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen ook van toepassing is t.a.v. het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) kent de bevoegdheid voor de netten van warmtevoorziening op afstand eveneens toe aan de gewesten, al bestaan deze netten in de praktijk momenteel (bijna) niet.
- Overeenkomstig artikel 6, § 1, VII, eerste lid, b) (samengelezen met artikel 4 van de Bijzondere wet van 12 januari 1989), is het Gewest ook bevoegd voor de openbare gasdistributie (als behorend tot de « gewestelijke aspecten van de energie »). Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is op grond hiervan dan ook bevoegd om de beoogde informatieverplichtingen op te leggen aan de beheerders van deze gasdistributieleidingen. Bovendien dient er op gewezen te worden dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wat het energiebeleid betreft, sowieso bevoegd is voor de gewestelijke aspecten van de energie, waartoe dus volgens artikel 6, § 1, VII, eerste lid, b), in ieder geval de openbare gasdistributie behoort. Dit artikel sluit echter niet uit dat er nog andere aspecten – dan de uitdrukkelijk opgesomde littera – kunnen vallen onder de gewestelijke bevoegdheden, waarbij aangenomen kan worden dat ook het communiceren van alle aanwezige gasleidingen in het betrokken gewest, gelet op het grondgebonden karakter, tot die bevoegdheden behoort.

Tout comme pour le gaz, les régions sont compétentes, en matière d'électricité, conformément à l'article 6, § 1er, VII, a), LSRI (lu conjointement à l'article 4 de la loi spéciale du 12 janvier 1989), en ce qui concerne les aspects régionaux. Parmi ces aspects régionaux, sont en tous cas compris la distribution et le transport local d'électricité au moyen de réseaux dont la tension nominale est inférieure ou égale à 70.000 volts. La Région de Bruxelles-Capitale a donc certainement une compétence matérielle propre concernant l'électricité, en ce qui concerne les exploitants de câbles, conduites et canalisations d'eau en réseau dont la tension nominale n'est pas supérieure à 70.000 volts.

Net zoals voor gas zijn de gewesten inzake elektriciteit overeenkomstig artikel 6, § 1, VII, a), BWHI (samengelezen met artikel 4 van de Bijzondere wet van 12 januari 1989) bevoegd voor de gewestelijke aspecten. In deze gewestelijke aspecten zijn in ieder geval de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit begrepen door middel van netten waarvan de nominale spanning lager of gelijk is aan 70.000 volt. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft dus zeker een eigen materiële bevoegdheid inzake elektriciteit met betrekking tot kabel-, buis- en leidingbeheerders van netten waarvan de nominale spanning niet hoger ligt dan 70.000 volt.

2. En résumé, compte tenu des bases juridiques précitées, il peut être conclu que la Région de Bruxelles-Capitale est bien compétente pour imposer aux exploitants de câbles, conduites et canalisations relatifs à l'eau, aux eaux usées, à la distribution de chaleur, à la distribution du gaz naturel et à la distribution d'électricité, les obligations d'information visées.

D. En conclusion de ce qui précède, il peut être constaté que pour les nombreux câbles, conduites et canalisations pour lesquels la Région de Bruxelles-Capitale est compétente, il n'y a pas de problème à imposer une obligation d'information aux exploitants de câbles, conduites et canalisations qui consiste à communiquer les informations relatives à leurs câbles, conduites et canalisations via un système indiqué à cet effet. Soit il existe déjà une obligation d'information sectorielle, alors cette même obligation est complétée par les obligations du projet d'ordonnance. Soit, dans le cas où il n'existe pour le moment pas encore d'obligation d'information en rapport avec certaines sortes de câbles, conduites et canalisations déterminés, alors cette obligation s'appliquera en vertu du présent projet d'ordonnance. Si le partage des informations relatives aux câbles, aux conduites et aux canalisations sur base des compétences sectorielles régionales n'est pas possible, il existe d'autres compétences matérielles régionales (domaine public et travaux publics) qui permettent d'établir cette obligation d'information.

E. 1. En outre, la Région de Bruxelles-Capitale peut, pour le surplus, également avoir recours à la théorie des compétences implicites, mentionnée à l'article 10 LSRI (qui, en vertu de l'article 4 de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux Institutions bruxelloises, est également applicable à la Région de Bruxelles-Capitale).

2. La Cour Constitutionnelle a, dans sa jurisprudence, établi les conditions suivantes pour l'application des compétences implicites des communautés et régions :

- les règles prises par les communautés et régions en dehors de leurs compétences doivent être nécessaires pour l'exercice raisonnable d'une compétence qui leur a été expressément attribuée. Un lien très étroit entre la compétence expresse de la communauté ou de la région et la matière touchée sur base de l'article 10 LSRI, pour laquelle la communauté ou la région n'est en principe pas compétente, est requis, de sorte que cette dernière doit être un accessoire nécessaire;
- cette matière, qui est ainsi touchée, doit se prêter à un régime différencié;
- les répercussions sur cette matière doivent être marginales.

2. Samengevat kan minstens op voormelde gronden worden gesteund voor de bevoegdheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot het opleggen van de beoogde informatieverplichtingen aan de beheerders van kabels, buizen en leidingen inzake water en afvalwater, warmtevoorziening, aardgasdistributie en elektriciteitsdistributie.

D. Tot conclusie van het bovenstaande kan vastgesteld worden dat voor de talrijke kabels, buizen en leidingen waarvoor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevoegd is, er zich geen enkel probleem stelt om een verplichting aan de kabel-, buis- of leidingbeheerders op te leggen om hun kabel-, buis en leidinginformatie te communiceren via het daartoe aangeduide systeem. Ofwel bestaat er al een sectorale informatieverplichting en dan wordt deze verder aangevuld door de verplichtingen van dit ontwerp van ordonnantie. Of in het geval er momenteel nog geen informatieverplichting bestaat met betrekking tot een bepaalde soort kabels, buizen en leidingen, dan wordt met dit ontwerp van ordonnantie deze verplichting van toepassing. Voor zover het meedelen van kabel-, buis- en leidinginformatie niet gevatt kan worden op basis van de gewestelijke sectorale bevoegdheden, zijn er andere materiële gewestelijke bevoegdheden (openbaar domein en openbare werken) beschikbaar om deze informatieverplichting op te leggen.

E. 1. Daarenboven kan in deze door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest – ten overvloede – ook beroep worden gedaan op de theorie van de impliciete bevoegdheden, vermeld in artikel 10 BWI (dat krachtens artikel 4 van de Bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen ook van toepassing is t.a.v. het Brussels Hoofdstedelijk Gewest).

2. Het Grondwettelijk Hof heeft in zijn rechtspraak volgende voorwaarden gesteld voor de toepassing van de impliciete bevoegdheden van de gemeenschappen en gewesten :

- de door de gemeenschappen of gewesten buiten hun bevoegdheid aangenomen bepalingen moeten noodzakelijk zijn voor de zinvolle uitoefening van een aan hen uitdrukkelijk toegewezen bevoegdheid. Er is een zeer nauwe band vereist tussen de uitdrukkelijke gemeenschaps- of gewestbevoegdheid en de op grond van artikel 10, BWI betreden aangelegenheid waarvoor men in beginsel niet bevoegd is, zodat deze laatste een noodzakelijk accessorium moet zijn;
- de aangelegenheid die aldus wordt betreden, moet zich tot een gedifferentieerde regeling lenen;
- de weerslag op die aangelegenheid moet marginaal zijn.

3. Si un recours aux compétences implicites devait s'avérer nécessaire, alors il semble que le projet d'ordonnance ne pose aucun problème pour remplir les conditions requises. L'avis du Conseil d'Etat, section Législation, qui se réfère intégralement à un avis existant relatif à un projet de décret de la Région Flamande d'une portée semblable (avis 43.366/1/V du 17 juillet 2007), ne peut pas, sur ce point, être suivi. A tort, l'avis estime que le but d'un système relatif à la communication des données géographiques à propos de câbles, conduites et canalisations est limité à la prévention des dommages aux câbles, conduites et canalisations. Il s'agit, en effet, d'un objectif important du système, mais, avec l'instauration de ce système, la Région de Bruxelles-Capitale souhaite toutefois également régler un certain nombre de questions stratégiques plus générales. En particulier, la Région de Bruxelles-Capitale souhaite prévenir, autant que possible, les effets de l'environnement directs et indirects des dommages sur les câbles, conduites et canalisations.

4. De ce point de vue, le projet d'ordonnance est bien nécessaire pour le plein exercice d'une compétence propre de la Région. En vertu de l'article 6, § 1er, II, LSRI (lu conjointement à l'article 4 de la loi spéciale du 12 janvier 1989), la Région de Bruxelles-Capitale est compétente pour la protection de l'environnement. La protection de l'environnement, de manière le plus générale, constitue donc également le point de départ de la compétence légale pour l'application de la forme juridique des compétences implicites.

5. La compétence relative à l'environnement concerne plus précisément la protection « *du sol, du sous-sol, de l'eau et de l'air contre la pollution et les agressions ainsi que la lutte contre le bruit* ». Cette disposition attribue aux régions la compétence pour tous les aspects de l'environnement, excepté ceux qui, expressément, à titre d'exception, sont attribués au législateur fédéral. La portée générale de cette disposition a été confirmée par la Cour Constitutionnelle à propos d'une ordonnance précédente de la Région de Bruxelles-Capitale qui avait été attaquée pour des raisons de violation de compétence : « *le législateur régional trouve dans le 1° de cette disposition la compétence générale lui permettant de régler ce qui concerne la protection de l'environnement* »⁽⁵⁾.

6. Il s'agit donc d'une compétence large qui, à condition de respecter le principe de proportionnalité, peut avoir une répercussion dans d'autres matières, qui ne ressortissent pas nécessairement aux compétences des régions. Dans le cadre de l'arrêt précité, la Cour Constitutionnelle a estimé qu'il n'était pas problématique que des mesures prises concernant l'environnement aient également un impact sur d'autres compétences étant donné que « *la circonstance*

(5) Voy. C.Const., n° 2/2009, 15 janvier 2009, p. 27.

3. Indien een beroep op de impliciete bevoegdheden noodzakelijk zou zijn, dan stelt zich voor het ontwerp van ordonnantie alvast geen probleem om te voldoen aan de gestelde voorwaarden. Het advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving, waarin integraal verwezen wordt naar een bestaand advies m.b.t. een ontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest met een gelijkaardige strekking (advies 43.366/1/V van 17 juli 2007), kan op dit punt dan ook niet worden bijgetreden. Ten onrechte gaat het advies er van uit dat het oogmerk van een systeem inzake de communicatie van geografische gegevens over kabels, buizen en leidingen, beperkt is tot het voorkomen van graafschade aan kabels, buizen en leidingen. Dit is weliswaar een belangrijke doelstelling van het systeem, maar met het instellen van het systeem wenst het Brussels Hoofdstedelijk echter ook een aantal meer algemene beleidsaangelegenheden te realiseren. In het bijzonder wenst het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de directe en indirecte milieueffecten van schade aan kabels, buizen en leidingen zo veel als mogelijk te voorkomen.

4. Vanuit die optiek is het ontwerp van ordonnantie wel degelijk noodzakelijk voor de zinvolle uitoefening van een eigen bevoegdheid van het gewest. Overeenkomstig artikel 6, § 1, II, BHWI (samengelezen met artikel 4 van de Bijzondere wet van 12 januari 1989) is het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevoegd voor de bescherming van het leefmilieu. De bescherming van het leefmilieu in de meest algemene zin vormt dan ook het bevoegdheidsrechtelijk aanknopingspunt voor de toepassing van de rechtsfiguur van de impliciete bevoegdheden.

5. De bevoegdheid inzake leefmilieu betreft onder meer de bescherming van « *de bodem, de ondergrond, het water en de lucht tegen verontreiniging en aantasting, alsmede de strijd tegen geluidshinder* ». Deze bepaling verleent de gewesten de bevoegdheid voor alle aspecten van het milieubeleid, behoudens deze die uitdrukkelijk, als uitzonderingen, aan de federale wetgever zijn toegewezen. De ruime draagwijdte van deze bepaling is bevestigd geworden door het Grondwettelijk Hof n.a.v. een eerdere ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die om redenen van bevoegdheidsoverschrijding werd bestreden : « *de gewest-wetgever vindt in het in 1° van die bepaling de algemene bevoegdheid die hem in staat stelt hetgeen betrekking heeft op de bescherming van het leefmilieu, te regelen* »⁽⁵⁾.

6. Het gaat dus om een ruime bevoegdheid, die, mits het respecteren van het evenredigheidsbeginsel, een weerslag kan hebben op andere beleidsdomeinen, die niet noodzakelijk tot de bevoegdheid van de gewesten behoren. In het kader van voormeld arrest, achtte het Grondwettelijk Hof het niet problematisch dat maatregelen gericht op het leefmilieu ook een impact hadden op andere bevoegdheden, aangezien « *de omstandigheid dat zulke maatregelen bij-*

(5) Zie Grondwettelijk Hof, nr. 2/2009, 15 januari 2009, p. 27.

Beroep tot nietigverklaring gericht tegen de ordonnantie van 1 maart 2007 betreffende de bescherming van het leefmilieu tegen de eventuele schadelijke effecten en hinder van niet-ioniserende stralingen.

que ces mesures contribuent à la protection de la santé publique ne fait pas obstacle à la compétence régionale ».

7. La prévention des dommages sur les câbles, conduites et canalisations et des dommages aux personnes et à l'environnement qui en résultent, tout comme les effets directs et indirect sur l'environnement, font partie de la politique de l'environnement. Les dommages aux câbles, aux conduites et aux canalisations peuvent avoir une influence très négative sur la protection des personnes et l'environnement. En premier lieu sont ici visées les conduites pour le transport de produits gazeux, comme le gaz naturel, et d'autres produits qui peuvent être dommageables pour l'environnement, comme les produits chimiques. Par ailleurs, en ce qui concerne par exemple les câbles d'électricité et les canaux de télécommunications, il y a, au moins indirectement, des risques pour le milieu liés à l'endommagement de ces câbles, conduites et canalisations.

8. On ne voit d'ailleurs pas pourquoi la communication des informations relatives aux câbles, aux canalisations et aux conduits devrait requérir une réglementation uniforme dans toutes les communautés et régions. Une réglementation différenciée est donc possible. De plus, la compétence concernant beaucoup de câbles, conduites et canalisations est déjà régionalisée. La recherche de l'uniformité de la réglementation pour toutes les régions n'a donc apparemment jamais été un principe. Comme chaque entité fédérée peut, pour le moment, gérer sans problème sa propre politique concernant les permis d'environnement et d'urbanisme en lien avec les câbles, conduites et canalisations, on ne voit pas pourquoi ces mêmes entités ne pourraient pas faire la même chose en lien avec la communication des zones dans lesquelles se trouvent des câbles, conduites et canalisations. Le projet d'ordonnance ne touche pas aux matières dont les compétences sont devenues tellement imbriquées qu'elles ne pourraient plus être exercées individuellement. De surcroît, il n'y a aucune difficulté à ce que l'autorité fédérale souhaite régler spécialement la question de l'information concernant les câbles, conduites et canalisations d'une autre manière ou la collecter autrement ou même ne souhaite prendre aucune initiative. Cela a également déjà été prouvé en pratique, puisque autant sur le plan fédéral (Point de Contact fédéral Informations Câbles et Conduites (CICC)) qu'au niveau Flamand (Kabel en Leidingen Informatie Portaal (KLIP)), il existe déjà des systèmes parallèles.

9. Le projet d'ordonnance impose que les exploitants de câbles, conduites et canalisations en question mettent les informations actuelles concernant leurs câbles, conduites et canalisations à disposition, de façon à ce que, via le système ci-indiqué, l'on dispose d'une vision géographique d'ensemble permettant de savoir quel exploitant est présent à quel endroit dans la Région de Bruxelles-Capitale. Les mesures prises répondent ainsi au moins au principe de proportionnalité : les obligations d'information sont – également en tenant compte de la pratique existante et susmentionnée qui veut que beaucoup d'exploitants de câ-

dragen tot de bescherming van de volksgezondheid, geen afbreuk doet aan de gewestelijke bevoegdheid ».

7. Het voorkomen van schade aan kabels, buizen en leidingen en de daaruit voortvloeiende gevolgschade voor mens en omgeving, zoals de directe en indirecte effecten op het milieu, maakt deel uit van het beleid inzake leefmilieu. De schade aan kabels, buizen en leidingen kan een zeer negatieve invloed hebben op de bescherming van mens en leefmilieu. Te denken valt daarbij in eerste instantie aan leidingen voor het vervoer van gasachtige producten, zoals aardgas, en andere producten die mogelijk schadelijk zijn voor het milieu, zoals chemicaliën. Maar ook wat betreft bijvoorbeeld elektriciteitskabels en telecommunicatieleidingen, zijn er, minstens onrechtstreeks, risico's voor het leefmilieu verbonden aan het beschadigen van die kabels, buizen en leidingen.

8. Er kan verder ook niet onmiddellijk ingezien worden waarom de mededeling van alle kabel-, buis- en leidinginformatie een uniforme regeling in alle gewesten of gemeenschappen vergt. Er is dus ruimte voor een gedifferentieerde regeling. Te meer daar de bevoegdheid voor vele kabels, buizen en leidingen reeds uitdrukkelijk geregionaliseerd is. Het beogen van een eenvormige regeling over alle gewesten heen is dus blijkbaar nooit een uitgangspunt geweest. Net zoals elke deelstaat momenteel reeds zonder problemen een eigen beleid inzake milieu- of stedenbouwkundige vergunningen in verband met kabels, buizen en leidingen kan voeren, valt niet in te zien waarom ze dit niet zouden kunnen in verband met het meedelen van de zones waarin ondergrondse kabels, buizen en leidingen voorkomen. Het ontwerp van ordonnantie regelt dan ook geen aangelegenheid waarvan de bevoegdheden dermate verweven gevonden zijn dat ze niet meer afzonderlijk zouden kunnen worden uitgeoefend. Er stelt zich bovendien geen probleem indien met name de federale overheid kabel-, buis- en leidinginformatie op een andere manier wenst te regelen of in te zamelen of ter zake geen initiatief wenst te nemen. Dit wordt in de praktijk ook reeds bewezen, doordat er zowel op federaal (het federale Kabels en Leidingen Informatie Meldpunt (KLIM)) als op Vlaams niveau (het Kabel en Leidingen Informatie Portaal (KLIP)) nu reeds diverse systemen naast elkaar bestaan.

9. Het ontwerp van ordonnantie legt verder in essentie enkel op dat de betrokken kabel-, buis- en leidingbeheerders hun actuele kabel-, buis- en leidinginformatie zouden ter beschikking stellen zodat men via het hiertoe aan te duiden systeem beschikt over een geografisch overzichtsbestand van welke beheerder waar aanwezig is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Minstens beantwoordt de voorgenomen regeling aldus aan het proportionaliteitsbeginsel : de informatieverplichtingen zijn – mede gelet op de bestaande en hiervoor vermelde praktijk dat vele beheerders van kabels, buizen en leidingen (ook in Brussel) reeds

bles, conduites et canalisations (même à Bruxelles) soient déjà affiliés au CICC – limitées et cherchent à atteindre un objectif d'intérêt général, elles ne peuvent donc pas être considérées comme disproportionnées.

10. Le projet d'ordonnance implique, il est vrai, quelques obligations d'information supplémentaires pour les exploitants de câbles, conduites et canalisations qui sont soumis à la législation fédérale, mais il est aussi clair que toute la réglementation fédérale concernant ces câbles, conduites et canalisations est laissée intacte par le présent projet. Ce projet ne porte pas préjudice aux dispositions et compétences essentielles de l'autorité fédérale concernant les câbles, conduites et canalisations. L'introduction de quelques obligations supplémentaires concernant la communication d'informations relatives aux câbles, conduites et canalisations représente en tout cas seulement une partie très limitée d'une (éventuelle) compétence fédérale concernant certains câbles, conduites et canalisations. Une telle obligation n'exclut en outre pas que l'autorité fédérale fixe à côté de cela une obligation de communication propre. La répercussion est donc seulement marginale. Cela vaut d'autant plus qu'aujourd'hui, l'objectif est de désigner le portail fédéral CICC (exploité par l'asbl CICC-KLIM) comme système/institution vers lequel les personnes impliquées doivent se diriger : l'on cherche donc la correspondance à un système qui existe déjà, qui est bien rodé au niveau fédéral et auquel, en pratique, beaucoup d'exploitants visés sont déjà affiliés.

F. 1. *In fine*, vu l'avis n° 43.366 du Conseil d'Etat, auquel il est renvoyé dans le cadre de l'avis relatif au présent projet d'ordonnance, la possibilité est finalement avancée de conclure un accord de coopération entre les diverses autorités compétentes, afin de pouvoir élaborer une réglementation complète (à la place de la promulgation de textes réglementaires individuels).

2. A ce sujet, il peut toutefois être renvoyé à la jurisprudence de la Cour Constitutionnelle (6), laquelle confirme que l'absence de collaboration, dans une matière pour laquelle le législateur spécial n'en prévoit pas l'obligation, ne viole pas les règles répartitrices de compétence. Il revient aux autorités de juger de manière discrétionnaire si un tel accord de coopération est opportun. A noter que la violation de cet éventuel accord ne peut pas, dans le cadre d'un recours, être un argument en soi pour estimer que le présent projet d'ordonnance est contraire à la Constitution.

3. En outre, la Région Flamande et la Communauté Flamande semblent avoir déjà développé leur propre système d'information de câbles et conduites, sans qu'un accord de coopération ne soit conclu, ce qui montre qu'en pratique, il n'existe pas de besoin à ce sujet.

aangesloten zijn bij KLIM – beperkt in omvang en streven een doel van algemeen belang na, ze kunnen dus niet buiten proportie worden geacht.

10. Het ontwerp van ordonnantie impliceert weliswaar enkele bijkomende informatieverplichtingen voor kabel-, buis- en leidingbeheerders die onder de federale wetgeving vallen, maar het is ook duidelijk dat verder alle federale regelgeving omtrent deze kabels, buizen en leidingen onverlet wordt gelaten. Er wordt met dit ontwerp geen afbreuk gedaan aan de essentiële bepalingen en bevoegdheden van de federale overheid inzake kabels, buizen en leidingen. Het invoeren van enkele bijkomende verplichtingen inzake mededeling van kabel-, buis- en leidinginformatie vormt immers slechts een zeer beperkt onderdeel van een (eventuele) federale bevoegdheid inzake bepaalde kabels, buizen en leidingen. Dergelijke verplichting sluit bovendien ook niet uit dat de federale overheid daarnaast alsnog een eigen mededelingsverplichting vaststelt. Er is dus slechts een marginale weerslag. Dit geldt des te meer nu het de bedoeling is om het federale KLIM-portaal (uitgebaat door de vzw CICC-KLIM) aan te duiden als systeem / instelling waartoe de betrokkenen zich moeten richten : men zoekt dus aansluiting bij een reeds bestaand systeem, dat ook op federaal niveau wordt aangewend en waarbij in de praktijk vele van de beoogde beheerders reeds zijn aangesloten.

F. 1. *In fine* van het advies nr. 43.366 van de Raad van State, waarnaar verwezen wordt in het kader van het advies m.b.t. het onderhavig ontwerp van ordonnantie, wordt tot slot de mogelijkheid geopperd om een samenwerkingsakkoord tussen de diverse bevoegde overheden af te sluiten teneinde een allesomvattende regeling te kunnen uitwerken (in de plaats van het uitvaardigen van afzonderlijke regelgevende teksten).

2. Denaangaande kan evenwel verwezen worden naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof (6), waarin bevestigd wordt dat de afwezigheid van samenwerking, in een aangelegenheid waarvoor de bijzondere wetgever daartoe niet in een verplichting voorziet, geen schending inhoudt van de bevoegdheidsverdelende regels. Het staat aan de overheden om discretionair te beoordelen of dergelijk samenwerkingsakkoord opportuun wordt geacht, het ontbreken ervan kan op zich dus niet ingeroepen worden als argument om onderhavig ontwerp van ordonnantie in strijd met de Grondwet te achten.

3. Bovendien blijken het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap reeds een eigen systeem voor kabel- en leidinginformatie te hebben ontwikkeld, zonder dat hiertoe een samenwerkingsovereenkomst is afgesloten, hetgeen aantonbaar dat hier in de praktijk geen noodzaak toe bestaat.

(6) C. Const., n° 2/2009, 15 janvier 2009, p. 30-31.

(6) Zie Grondwettelijk Hof, nr. 2/2009, 15 januari 2009, p. 30-31.

Commentaire des articles

Article 1er

Cet article n'appelle pas de commentaire particulier.

Article 2

Seules les 6 définitions suivantes doivent donner lieu à un commentaire. Pour les 2 autres définitions (« système », et « zones d'intérêt du gestionnaire de câbles, de conduites ou de canalisations ») il est renvoyé au commentaire des articles 5 et 6.

1° *Câbles, conduites et canalisations et 2° gestionnaire de câbles, de conduites ou de canalisations* : cette définition vise l'ensemble des gestionnaires de câbles, de conduites ou de canalisations, dont notamment les intercommunales de distribution de l'eau et de gestion des réseaux d'égouttage (Hydrobru, Vivaqua), l'intercommunale de distribution l'énergie (Sibelga), la SBGE, ... Il est bon de rappeler que sont aussi compris dans la catégorie des gestionnaires de câbles les personnes morales de droit public qui gèrent des câbles alimentant en électricité l'éclairage public (administrations régionale et communales), les signaux lumineux de circulation (idem), les voies de tram (STIB) et l'infrastructure métro (administration régionale), ainsi que des câbles acheminant des informations (administrations régionale et communales, STIB, ...).

4° *Chantier* : ce point n'appelle pas de commentaire particulier.

5° *Demandeur* : cette définition regroupe, sous une même appellation, le maître de l'ouvrage, l'auteur de projet et l'entrepreneur dont on trouvera les définitions dans l'arrêté royal du 21 septembre 1988 précité.

6° *Zone d'emprise du chantier du demandeur* : est définie, comme la surface située sur le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale, représentée par un polygone convexe, utile à la réalisation du chantier. Ceci comprend les besoins directs et indirects de l'exécution du chantier mais également les aires de changement et de déchargement des matériaux et des matériels de chantier et les aires de stationnement des engins et des véhicules de chantier. Lorsque le chantier est exécuté sous ou au dessus du sol, l'emprise est la surface de ce polygone convexe projeté orthogonalement à la surface.

8° *Territoire de la Région de Bruxelles-Capitale* : comprend dans le cadre de la présente ordonnance, le domaine public et privé des pouvoirs publics et des organismes publics qui en dépendent ainsi que les propriétés privées situés sur le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel vergt geen bijzondere commentaar.

Artikel 2

Alleen de volgende 6 definities moeten van commentaar worden voorzien. Voor de 2 andere definities (« systeem » en « belangenzones van de kabel-, buis- of leidingbeheerder ») wordt verwezen naar de commentaar bij de artikelen 5 en 6.

1° *Kabels, buizen en leidingen en 2° kabel-, buis- of leidingbeheerders* : deze definitie betreft het geheel van kabel-, buis- of leidingbeheerders waaronder o.a. de intercommunales voor waterdistributie en beheer van riolering (Hydrobru, Vivaqua) de intercommunale voor energiedistributie (Sibelga), de BMWB, ... Belangrijk om weten is dat de categorie van de kabelbeheerders ook de publiekrechtelijke rechtspersonen omvat die instaan voor het beheer van elektriciteitskabels die de openbare verlichting voeden (gewestelijke en gemeentebesturen), de verkeerslichten (idem), de trasporen (de MIVB) en de metro-infrastructuur (gewestelijk bestuur) alsook van kabels voor overbrenging van informatie (gewestelijke en gemeentebesturen, MIVB, ...).

4° *Bouwplaats* : dit punt vergt geen bijzondere commentaar.

5° *Verzoeker* : deze definitie groepeert de bouwheer, de ontwerper, de aannemer waarvan men de definities terugvindt in het voornoemd koninklijk besluit van 21 september 1988 onder één benaming.

6° *Terrein van de bouwplaats* : wordt omschreven als de oppervlakte die is gelegen op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, voorgesteld door een convexe polygoon, die nodig is voor de uitvoering van de bouwplaats. Dit omvat de directe en indirecte behoeften van de uitvoering van de bouwplaats, maar ook de los- en laadzones voor materialen en bouwplaatsmaterialen en de parkeerplaatsen voor de bouwplaatsstoestellen en voertuigen. Wanneer de bouwplaats wordt uitgevoerd onder of boven de openbare weg, is het terrein de oppervlakte van deze loodrecht op de oppervlakte van de openbare weg geprojecteerde convexe polygoon.

8° *Grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk* : omvat in het kader van deze ordonnantie, het openbaar en pri-vaat domein van de overheid en de openbare instellingen die ervan afhangen, alsook de private eigendommen die zich op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevinden.

Article 3

Cet article, compte tenu du commentaire général (II. Principe directeur), n'appelle pas de commentaire particulier.

Articles 4 et 5

A. Ces deux articles, formant un ensemble, peuvent faire l'objet d'un commentaire commun.

1. Après s'être enregistré dans le système (article 4, § 1er, 1°), chaque gestionnaire de câbles, de conduites et de canalisations devra y introduire (et, par après, y mettre à jour) sa zone d'intérêt, en d'autres mots, les zones dans lesquelles se situent ses installations (article 4, § 1er, 2°).

2. A chaque fois qu'une personne projette l'exécution d'un chantier (le demandeur), elle devra, sauf dans les cas prévus à l'article 5, §3, introduire, dans le système, la zone d'intérêt *afférente* à ce chantier, soit l'emprise au sol de ce chantier (article 5, § 1er, 1°); le demandeur pourra également pré visualiser la liste des gestionnaires affiliés au CICC-KLIM et concernés par la demande.

Cette demande d'informations concernant l'emplacement des câbles, conduites et canalisations, doit avoir lieu dans un délai déterminé. Seule une demande d'informations présentée par celui qui exécutera les travaux au plus tôt 40 jours ouvrables à l'avance peut garantir que la complétude soit obtenue quant aux gestionnaires de câbles, conduites et canalisations présents. En ne permettant pas d'introduire la demande d'informations pour une date précise, on évite que cette demande soit faite bien avant le début réel des travaux, et ne donne donc pas une image exacte de la présence et l'emplacement des câbles, conduites et canalisations au moment des travaux réels. Ce délai n'est pas d'application si l'information est nécessaire pour la phase de conception et d'études des travaux projetés.

3. Le système pourra alors et de manière automatique, « alerter », *électroniquement*, le ou les *seul(s)* gestionnaire(s) concerné(s), de la demande d'informations introduite par le demandeur.

4. Une fois alerté(s), le ou les *seul(s)* gestionnaire(s) concerné(s) fourni(ssen)t au demandeur, chacun pour ce qui le(s) concerne(nt), les informations nécessaires à la localisation de l'ensemble des installations présentes dans sa zone d'intérêt (article 4, § 1er, 3°).

5. Le demandeur doit attendre la réception des informations qu'il a demandées, avant d'entamer l'exécution de son chantier (article 5, § 1er, 2°).

Artikel 3

Rekening houdend met de algemene commentaar (II. Richtsnoer), vergen deze artikelen geen bijzondere commentaar.

Artikelen 4 en 5

A. Deze twee artikelen vormen een geheel en kunnen het voorwerp uitmaken van een gezamenlijke commentaar.

1. Nadat elke kabel-, buis- en leidingbeheerder zich in het systeem heeft geregistreerd (artikel 4, § 1, 1°) moet hij er zijn belangenzone invoeren (en vervolgens bijwerken), met andere woorden, de zones waarin zijn installaties zich bevinden (artikel 4, § 1, 2°).

2. Telkens een persoon de uitvoering van een bouwplaats plant (de verzoeker), moet hij, behalve in de gevallen waarin artikel 5, § 3 voorziet, de belangenzone *die betrekking heeft* op deze bouwplaats, zijnde het terrein van deze bouwplaats, invoeren in het systeem (artikel 5, § 1, 1°); de verzoeker zal eveneens vooraf de lijst kunnen oproepen van de bij het CICC-KLIM aangesloten beheerders waarop het verzoek betrekking heeft.

Dit verzoek tot informatie over de ligging van kabels, buizen en leidingen, moet binnen een vastgesteld tijdslijn geschieden. Enkel een verzoek tot informatie ingediend ten vroegste veertig werkdagen op voorhand door diegene die de werken zal uitvoeren kan garanderen dat volledigheid wordt bekomen over de aanwezige kabel-, buis- en leidingbeheerders. Door het verzoek tot informatie niet voor een bepaalde datum toe te laten, wordt vermeden dat een verzoek tot informatie wordt ingediend lange tijd voor de eigenlijke aanvang van de werken, en zodoende geen accuraat beeld zou geven van de aanwezigheid en ligging van de kabels, buizen en leidingen op het moment van de eigenlijke werken. Deze termijn geldt niet indien de informatie nodig is voor de conceptiefase en voorafgaande studies van de beoogde werken.

3. Het systeem kan dan automatisch enkel de betrokken beheerder(s) *elektronisch* « waarschuwen » over de informatieaanvraag die door de verzoeker werd ingediend.

4. Als enkel de betrokken beheerder(s) eenmaal zijn gewaarschuwd, verstrekken hij/zij aan de verzoeker, elk voor wat hem/hen betreft, de informatie die noodzakelijk is voor de lokalisering van alle installaties die aanwezig zijn in zijn belangenzone (artikel 4, § 1, 3°).

5. De verzoeker moet wachten tot hij de informatie die hij heeft gevraagd, ontvangt voordat hij de uitvoering van zijn bouwplaats aanvat (artikel 5, § 1, 2°).

On perçoit, aisément, l'avantage du système, par rapport à la situation présente :

- pour le demandeur : alors qu'aujourd'hui, il doit s'adresser à tous les gestionnaires de câbles, de conduites et de canalisations, il n'aura plus qu'un seul « interlocuteur » : le système lui-même;
- pour les gestionnaires de câbles, de conduites et de canalisations : alors qu'aujourd'hui, tous les gestionnaires doivent répondre au demandeur, même pour lui annoncer n'avoir aucune installation, seul(s) devra(ont) répondre celui (ceux) qui en a (ont).

Il existe déjà d'autres dispositions qui régissent la matière traitée par la présente ordonnance :

- pour les transporteurs de gaz : l'arrêté royal du 21 septembre 1988 cité supra sous le commentaire général et figurant en annexe 2 du présent exposé des motifs;
- pour les transporteurs et les distributeurs d'électricité, les opérateurs télécom et les radio-télédistributeurs : le Règlement Général sur la Protection du Travail (RGPT) et Règlement Général sur les Installations Electriques (RGIE) :
  - Article 260bis du RGPT (*idem* article 192 du RGIE) :

« Aucun travail de terrassement, de pavage ou autre ne peut être entrepris dans le voisinage d'un câble électrique souterrain sans consultation préalable du propriétaire du sous-sol, de l'autorité qui a la gestion de la voie publique éventuellement empruntée et du propriétaire du câble. ».

- Article 233, § 3 du RGPT (*idem* article 188-05 du RGIE) :

« Le propriétaire du câble est, en tout temps, à même de tenir à disposition les plans ou, à défaut, de donner les indications nécessaires pour localiser celui-ci. Il le fait dans un délai de sept jours ouvrables, à partir de la réception de la demande qui lui est adressé à cet effet, à quiconque est autorisé à exécuter les travaux dans le voisinage du câble. »;

- pour les distributeurs de gaz, l'article 51 de l'arrêté royal du 28 juin 1971 déterminant les mesures de sécurité à prendre lors de l'établissement et dans l'exploitation des installations de distribution de gaz par canalisations : *« Lorsque des travaux sont envisagés à proximité des canalisations et branchements de gaz par des tiers, ceux-ci doivent en informer, par lettre recommandée à la poste, les distributeurs de gaz intéressés, au moins quarante-huit heures d'avance et prendre les mesures*

Het voordeel van het systeem in vergelijking met de huidige situatie is duidelijk :

- voor de verzoeker : terwijl hij zich vandaag moet richten tot alle kabel-, buis- en leidingbeheerders, zal hij nog slechts één « gesprekspartner » hebben : het systeem zelf;
- voor de kabel-, buis- en leidingbeheerders : terwijl vandaag alle beheerders moeten antwoorden aan de aanvrager, zelfs om hem te melden dat ze geen enkele installatie hebben, zal/zullen alleen diegene(en) moeten antwoorden die installaties hebben.

Er bestaan reeds andere bepalingen die de materie regelen die door onderhavige ordonnantie wordt behandeld :

- voor de gastransporteurs : het koninklijk besluit van 21 september 1988 dat hierboven wordt aangehaald in het algemene commentaar en dat in bijlage 2 bij deze memorie van toelichting is gevoegd;
- voor de elektriciteitstransporteurs en -verdelers, de telecomoperatoren en de radioteledistributie-operatoren : het Algemeen Reglement voor de Bescherming van de Arbeid (ARAB) en het Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties (AREI) :
  - Artikel 260bis van het ARAB (*idem* artikel 192 van het AREI) :
    - « Geen enkel grond-, bestratings- of ander werk mag worden uitgevoerd in de nabijheid van een ondergrondse elektrische kabel zonder dat de eigenaar van de ondergrond, de overheid die de eventueel gebruikte openbare weg beheert en de eigenaar van de kabel vooraf zijn geraadpleegd. ».*
  - Artikel 233, § 3 van het ARAB (*idem* artikel 188-05 van het AREI) :
    - « De eigenaar van een kabel moet steeds in staat zijn de plannen of, bij gebreke daarvan, de aanduidingen te verstrekken welke nodig zijn om die te lokaliseren. Hij zal ze verstrekken aan om het even wie gemachttigd is werken uit te voeren in de nabijheid van de kabel, en dit binnen een tijdsruimte van maximaal zeven werkdagen na de ontvangst van de aanvraag die hem te dien einde wordt toegestuurd. »;*

- voor de gasverdelers, artikel 51 van het koninklijk besluit van 28 juni 1971 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van installaties voor gasdistributie door middel van leidingen : *« Wanneer derden werken in de omgeving der gasleidingen en dienstleidingen uitvoeren dan moeten zij, bij aangetekend schrijven, de betrokken gasverdelers daarvan ten minste achtenveertig uur van te voren kennis geven en de nodige maatregelen treffen ten einde*

nécessaires en vue de garantir la sécurité et la bonne conservation des installations de gaz. Cette information peut être remplacée par un accord permanent.

Les travaux sont commencés de commun accord avec les autorités et les distributeurs de gaz intéressés.

Des documents sont tenus, signalant les diverses interventions. ».

Comme le présent projet d'ordonnance n'a pas vocation à substituer la Région de Bruxelles-Capitale aux autorités ayant pris les règlements susvisés, ses auteurs ont pris la précaution de rappeler que tant les gestionnaires de câbles, de conduites et de canalisations que les demandeurs ont l'obligation première de respecter les dits règlements (article 4, § 2 et 5, § 2).

En conséquence, les article 4, § 1er, 3°, et 5, § 1er, du présent projet d'ordonnance se contentent de définir, en termes généraux et compatibles avec les prescriptions visées supra, les obligations qui présent sur les gestionnaires de câbles, de conduites et de canalisations et les demandeurs.

Il existe en fait trois exceptions à l'obligation visée à l'article 5, § 1er.

- La première exception est évidemment celle de la force majeure ou de l'urgence impérieuse. S'il y a une panne ou un dysfonctionnement ou si des travaux urgents de réparations sont nécessaires, la procédure de demande d'informations ne peut évidemment pas être poursuivie. La force majeure et l'urgence impérieuse doivent être compris ici dans leur signification usuelle, comme une circonstance imprévue, indépendante de la volonté de celui qui doit exécuter le chantier, qui exige une intervention immédiate, par laquelle une règle existante est mise de côté. A ce moment, la sécurité et l'élimination du dysfonctionnement prennent sur une règle de procédure. De tels événements sont heureusement assez exceptionnels.

- Les travaux exécutés manuellement doivent être interprétés dans un sens restreint, il s'agit de tout travail réalisé uniquement par la force humaine, à l'exclusion de toute force mécanique (article 5, § 3). Le risque de causer des dommages d'excavation aux câbles, conduites et canalisations dans ces cas est presque inexistant, parce que la force utilisée en creusant à la main est limitée.

- Une demande d'informations n'est pas nécessaire si le chantier est exécuté sur des terres utilisées à des fins agricoles ou pour des travaux domestiques sur des terrains privés pour autant que le chantier ne dépasse pas une profondeur de 50 cm. Des travaux sur des terres agricoles ou sur le domaine privé ne sont pas toujours effectués de façon manuelle – de telle sorte que les autres exceptions ne sont pas d'application mais une demande

de veiligheid en de goede staat der gasinstallaties te verzekeren. Deze verplichte kennisgeving mag door een bestendige overeenkomst vervangen worden.

De werken worden na overleg met de betrokken overheden en gasverdelers begonnen.

Bescheiden met de verschillende tussenkomsten worden opgemaakt. ».

Aangezien onderhavig ontwerp van ordonnantie niet de bedoeling heeft om het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de plaats te stellen van de overheden die de bovenvermelde reglementen hebben genomen, hebben de auteurs ervan de voorzorg genomen om eraan te herinneren dat zowel de kabel-, buis- en leidingbeheerders als de verzoekers als eerste verplichting hebben om deze reglementen in acht te nemen (artikel 4, § 2 en 5, § 2).

Bijgevolg beperken de artikelen 4, § 1, 3° en 5, § 1, van onderhavig ontwerp van ordonnantie zich tot de omschrijving, in algemene termen die verenigbaar zijn met de hierboven bedoelde voorschriften, van de verplichtingen die rusten op de kabel-, buis- en leidingbeheerders en op de verzoekers.

Op de vermelde verplichting uit artikel 5, § 1, zijn er in feite drie uitzonderingen.

- De eerste uitzondering is uiteraard overmacht of dringende noodzaak. Indien er een defect of storing is of er dringende herstellingswerken vereist zijn, kan uiteraard onmogelijk de procedure voor het verzoek tot informatie doorlopen worden. Overmacht en dringende noodzaak dienen hier in hun gebruikelijke betekenis begrepen te worden als een onvoorzien omstandigheid, buiten de wil om van degene die de bouwplaats moet uitvoeren, die vereist dat er onmiddellijk wordt opgetreden, waarbij een bestaande regel opzij wordt geschoven. Op dat moment primeert de veiligheid en de opheffing van de storing op een procedurerregel. Dergelijke voorvalen zijn gelukkig eerder uitzonderlijk.

- Manueel uitgevoerde werkzaamheden moeten restrictief worden geïnterpreteerd; het gaat om elke werkzaamheid die uitsluitend met menselijke kracht wordt uitgevoerd, met uitsluiting van elke mechanische kracht (artikel 5, § 3). De kans om graafschade te berokkenen aan kabels, buizen en leidingen is in deze gevallen bijna onbestaan- de, omdat de kracht waarmee met de hand wordt gegraven, beperkt is.

- Er is geen verzoek tot informatie nodig indien de bouwplaats wordt uitgevoerd op grond die gebruikt wordt voor landbouwdoeleinden of voor huishoudelijke werken op privaat domein voor zover de bouwplaats niet dieper dan 50 cm gaat. Werken op landbouwgrond en op privaat domein voor huishoudelijke doeleinden worden niet steeds manueel uitgevoerd – zodat de overige uitzonderingen niet van toepassing zijn – maar een verzoek

d'informations n'en est pas moins considérée comme inopportune si les travaux ne dépassent pas un certain seuil de profondeur.

Article 6

Tout gestionnaire de câbles, conduites et canalisations doit obligatoirement, sous peine de sanctions, s'inscrire au système et définir ses zones d'intérêt, sous réserve des exceptions de défense nationale.

Articles 7 et 8

Ces articles n'appellent pas de commentaire particulier.

La Ministre des Travaux publics et des Transports,

Brigitte GROUWELS

tot informatie wordt desondanks niet opportuun geacht indien de diepte beperkt is tot 50 cm.

Artikel 6

Elke kabel-, buis- en leidingbeheerder moet zich, op straffe van sancties, verplicht inschrijven in het systeem, en zijn belangenzones omschrijven, onder voorbehoud van de uitzonderingen van landsverdediging.

Artikelen 7 en 8

Deze artikelen vergen geen bijzondere commentaar.

De Minister van Openbare Werken en Vervoer,

Brigitte GROUWELS

**AVANT-PROJET D'ORDONNANCE
SOUMIS À L'AVIS
DU CONSEIL D'ETAT**

**AVANT-PROJET D'ORDONNANCE
relative à l'accès et
à l'échange d'informations sur
les câbles souterrains et sur les conduites et les
canalisations souterraines**

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu l'avis ... du Conseil d'Etat donné le ...

Sur la proposition de la Ministre des Travaux publics et des Transports,

Après délibération,

ARRETE :

La Ministre de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Travaux publics et des Transports, est chargée de présenter, au nom du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, au Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, le projet d'ordonnance dont la teneur suit :

**CHAPITRE PREMIER
Généralités**

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

Pour l'application de la présente ordonnance, on entend par :

1° *câbles, conduites et canalisations* : toute infrastructure souterraine installée sur le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale, utilisée et/ou destinée au transit, au transport, à la transmission ou à la distribution de substances solides, liquides ou gazeuses, ou d'énergie ou d'informations;

2° *gestionnaire de câbles, de conduites ou de canalisations* : la personne qui, dans le cadre de ses activités professionnelles ou de ses missions d'intérêt public, gère des câbles, des conduites ou des canalisations et leurs accessoires sur le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale ou en assume la gestion;

3° *zones d'intérêt du gestionnaire de câbles, de conduites ou de canalisations* : toutes les zones du territoire de la Région de Bruxelles-Capitale où sont situées les câbles, les conduites ou les canalisations de ce gestionnaire;

4° *chantier* :

- pour le domaine public et privé des pouvoirs publics et des organismes publics qui en dépendent, tout travail isolé ou tout ensemble de travaux dont la nature ou dont les engins et matériaux destinés à le(s) mettre en œuvre sont susceptibles de nuire à des câbles, à des conduites ou à des canalisations ou à modifier ceux-ci;

**VOORONTWERP VAN ORDONNANTIE
ONDERWORPEN AAN HET ADVIES
VAN DE RAAD VAN STATE**

VOORONTWERP VAN ORDONNANTIE

**betreffende de toegang tot en
de uitwisseling van informatie
over ondergrondse kabels,
buizen en leidingen**

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op het advies ... van de Raad van State verstrekt op ...

Op voorstel van de Minister van Openbare Werken en Vervoer,

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Minister van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, bevoegd voor Openbare Werken en Vervoer, is ermee belast in naam van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, bij het Brussels Hoofdstedelijk Parlement het ontwerp van ordonnantie in te dienen, waarvan de tekst hierina volgt :

**HOOFDSTUK 1
Algemeen**

Artikel 1

Onderhavige ordonnantie regelt een materie beoogd in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

Voor de toepassing van onderhavige ordonnantie verstaat men onder :

1° *kabels, buizen en leidingen* : elke ondergrondse infrastructuur die in het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is geïnstalleerd, die wordt gebruikt en/of is bestemd voor doorvoer, vervoer, transmissie of verdeling van vaste, vloeibare of gasvormige stoffen of van energie of informatie;

2° *kabel-, buis- of leidingbeheerder* : de persoon die in het kader van zijn beroepsactiviteiten of zijn opdrachten van openbare dienst, kabels, buizen of leidingen en de accessoires ervan beheert op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of het beheer ervan op zich neemt;

3° *belangenzones van de kabel-, buis- of leidingbeheerder* : alle zones van het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waar de kabels, buizen of leidingen van deze beheerder zijn gelegen;

4° *bouwplaats* :

- voor het openbaar en privédomein van de overheid en de openbare instellingen die ervan afhangen, ieder geïsoleerd werk of elk geheel van werken waardoor, wegens de aard ervan of door het gebruik van machines en materialen voor de uitvoering ervan, beschadigingen aan of wijzigingen van kabels, buizen of leidingen zouden kunnen optreden;

- pour les propriétés privées, tout travail de terrassement, dont la nature ou dont les engins et matériaux destinés à les mettre en œuvre sont susceptibles de nuire à des câbles, à des conduites ou à des canalisations ou à modifier ceux-ci;
- 5° *demandeur* : toute personne qui, en tant qu'auteur de projet, maître de l'ouvrage ou entrepreneur, établit un projet de chantier, le fait exécuter ou l'exécute, et, à cette fin, sollicite des informations sur l'emplacement des câbles, conduites, canalisations et de leurs accessoires;
- 6° *zone d'emprise du chantier du demandeur* : surface de terrain située sur le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale, représentée par un polygone convexe, utile à la réalisation du chantier, et à laquelle se rapporte la demande d'informations quant à l'emplacement des câbles, conduites ou canalisations;
- 7° *système* : l'application internet ayant pour objectif de permettre aux demandeurs qui projettent d'effectuer des travaux de s'informer de la présence de câbles, conduites, canalisations et de leurs accessoires à proximité des travaux.
- 8° *territoire de la Région de Bruxelles-Capitale* : domaine public et privé des pouvoirs publics et des organismes publics qui en dépendent ainsi que les propriétés privées.

Article 3

Le gouvernement détermine le système et l'organisme en charge de le gérer.

CHAPITRE 2 **Les obligations des gestionnaires de câbles, de conduites et de canalisations**

Article 4

§ 1er. – Tout gestionnaire de câbles, de conduites et de canalisations est tenu, dans les délais déterminés par le gouvernement, de :

- 1° s'enregistrer dans le système;
- 2° introduire et mettre à jour, dans le système, ses zones d'intérêts dont les caractéristiques peuvent être déterminées par le gouvernement;
- 3° fournir gratuitement à tout demandeur, les informations nécessaires à la localisation de ses câbles, de ses conduites et de ses canalisations et de leurs accessoires; le gouvernement peut déterminer la nature de ces informations.

§ 2. – Le § 1er, 3° ne porte aucun préjudice aux obligations visées à la réglementation sectorielle propre à chaque catégorie de gestionnaires de câbles, de conduites et de canalisations.

Les obligations visées à l'alinéa précédent sont applicables cumulativement avec celles prévues dans la présente ordonnance.

§ 3. – Les gestionnaires de câbles, de conduites et de canalisations sont responsables de l'exactitude des zones d'intérêts qu'ils introduisent dans le système.

CHAPITRE 3 **Les obligations des demandeurs**

Article 5

§ 1er. – Tout demandeur est tenu de :

- voor privé-eigendommen, alle grondwerken, waardoor, wegens de aard ervan of door het gebruik van machines en materialen voor de uitvoering ervan, beschadigingen aan of wijzigingen van kabels, buizen of leidingen zouden kunnen optreden;

5° *verzoeker* : iedere persoon die als ontwerper, bouwheer of aannemer een ontwerp van bouwplaats opmaakt, dit doet uitvoeren of zelf uitvoert en met dit doel om informatie verzoekt over de ligging van de kabels, buizen en leidingen en de accessoires ervan;

6° *terrein van de bouwplaats van de verzoeker* : oppervlakte die is gelegen op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, voorgesteld door een convexe polygon, die nuttig is voor de uitvoering van de bouwplaats en waarop de aanvraag om informatie over de ligging van kabels, buizen of leidingen betrekking heeft;

7° *systeem* : de internettoepassing die als doel heeft de verzoekers die werken plannen de mogelijkheid te geven informatie in te winnen over de aanwezigheid van kabels, buizen en leidingen en de accessoires ervan in de nabijheid van de werken.

8° *grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest* : openbaar en privédomein van de overheid en van de openbare instellingen die ervan afhangen, alsook van privé-eigendommen.

Artikel 3

De regering duidt het systeem aan en de instelling die wordt belast met het beheer van het systeem.

HOOFDSTUK 2 **Verplichtingen van de kabel-, buis- en leidingbeheerders**

Artikel 4

§ 1. – Elke kabel-, buis- en leidingbeheerder is, binnen de door de regering vastgelegde termijnen, ertoe gehouden om :

- 1° zich te registreren bij het systeem;
- 2° zijn belangzones in het systeem in te voeren en bij te werken, waarvan de kenmerken kunnen worden vastgelegd door de regering;
- 3° gratis aan elke verzoeker de informatie te verstrekken die nodig is voor de lokalisering van zijn kabels, buizen en leidingen en de accessoires ervan; de regering kan de aard van die informatie vaststellen.

§ 2. – § 1, 3° doet geen afbreuk aan de verplichtingen die worden beoogd door de sectorale reglementering die specifiek is voor elke categorie van kabel-, buis- en leidingbeheerders.

De verplichtingen die in het vorige lid worden beoogd, zijn cumulatief van toepassing met deze waarin onderhavige ordonnantie voorziet.

§ 3. – De kabel-, buis- en leidingbeheerders zijn verantwoordelijk voor de juistheid van de belangzones die ze in het systeem invoeren.

HOOFDSTUK 3 **Verplichtingen van de verzoekers**

Artikel 5

§ 1. – Elke verzoeker is ertoe gehouden :

1° introduire préalablement à l'exécution d'un chantier, exclusivement via le système, une demande d'informations sur l'emplacement des câbles, des conduites et des canalisations situés dans la zone d'emprise de son chantier;

2° exécuter le chantier seulement après avoir reçu les informations demandées.

§ 2. – Le § 1er ne porte aucun préjudice aux obligations visées à la réglementation sectorielle propre à chaque catégorie de gestionnaires de câbles, de conduites et de canalisations.

Les obligations visées à l'alinéa précédent sont applicables cumulativement avec celles prévues dans la présente ordonnance.

§ 3. – Le § 1er n'est pas applicable en cas de force majeure, d'urgence pour motif de sécurité publique ou de continuité de service.

Cette obligation n'est également pas d'application pour les travaux de minime importance pour autant que ceux-ci soient uniquement exécutés manuellement, à l'exclusion de toute force mécanique.

§ 4. – Le gouvernement peut déterminer les modalités d'application du présent article.

CHAPITRE 4 Sanctions

Article 6

§ 1er. – Les fonctionnaires et agents régionaux et communaux désignés pour surveiller l'exécution de l'ordonnance du 3 juillet 2008 relative aux chantiers en voirie, en application de son article 83, sont également désignés pour surveiller l'exécution de la présente ordonnance, sous les mêmes conditions et modalités définies par cet article 83.

§ 2. – Les personnes suivantes seront sanctionnées d'une amende allant de 50 à 500.000 euro :

- 1° tout gestionnaire de câbles, conduites et canalisations qui ne s'inscrit pas au système;
- 2° tout gestionnaire de câbles, conduites et canalisations qui ne définit pas sa zone d'intérêt;
- 3° toute personne qui, conformément à cette ordonnance, doit introduire une demande de plan et ne le fait pas, ou exécute le chantier sans avoir reçu les informations demandées;
- 4° toute personne qui fournit intentionnellement des données et informations erronées ou qui emploie le système, les données et informations dans d'autres buts que ceux décrit par l'ordonnance.

CHAPITRE 5 Dispositions finales

Article 7

Les articles 8, alinéa 2, 4°, et 27 de l'ordonnance du 5 mars 1998 relative à la coordination et l'organisation des chantiers en voie publique en Région de Bruxelles-Capitale, sont abrogés.

Article 8

Les dispositions de la présente ordonnance entreront en vigueur dans les 3 mois de la publication de celle-ci.

1° vóór de uitvoering van een bouwplaats, uitsluitend via het systeem, een verzoek tot informatie in te dienen over de ligging van de kabels, buizen en leidingen die in het terrein van zijn bouwplaats zijn gelegen;

2° de bouwplaats pas uit te voeren nadat hij de gevraagde informatie heeft ontvangen.

§ 2. – § 1 doet geen afbreuk aan de verplichtingen die worden beoogd door de sectorale reglementering die specifiek is voor elke categorie van kabel-, buis- en leidingbeheerders.

De verplichtingen die in het vorige lid worden beoogd, zijn cumulatief van toepassing met deze waarin onderhavige ordonnantie voorziet.

§ 3. – § 1 is niet van toepassing bij overmacht, dringende noodzaak wegens openbare veiligheid of continuïteit van de dienst.

Deze verplichting is evenmin van toepassing voor werkzaamheden van gering belang voor zover deze uitsluitend manueel worden uitgevoerd, met uitsluiting van elke mechanische kracht.

§ 4. – De regering kan de toepassingsmodaliteiten van dit artikel vaststellen.

HOOFDSTUK 4 Sancties

Artikel 6

§ 1. – De gewestelijke en gemeentelijke ambtenaren en beambten die werden aangewezen om toezicht te houden op de uitvoering van de ordonnantie van 3 juli 2008 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg, met toepassing van artikel 83 van die ordonnantie, worden eveneens aangeduid om toezicht te houden op de uitvoering van onderhavige ordonnantie, onder dezelfde voorwaarden en modaliteiten als omschreven door dat artikel 83.

§ 2. – De volgende personen zullen worden bestraft met een geldboete van 50 tot 500.000 euro :

- 1° elke kabel-, buis- en leidingbeheerder die zich niet inschrijft in het systeem;
- 2° elke kabel-, buis- en leidingbeheerder die zijn belangzone niet omschrijft;
- 3° eenieder die, overeenkomstig deze ordonnantie, een planaanvraag moet indienen en dat niet doet, of de bouwplaats uitvoert zonder de gevraagde informatie te hebben ontvangen;
- 4° eenieder die opzettelijk foute informatie verstrekkt of die het systeem, de gegevens en de informatie gebruikt met andere doeleinden die dan deze die in de ordonnantie zijn beschreven.

HOOFDSTUK 5 Slotbepalingen

Artikel 7

Artikelen 8, 2^e lid, 4°, en 27 van de ordonnantie van 5 maart 1998 betreffende de coördinatie en de organisatie van de werken op de openbare weg in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden afgeschaft.

Artikel 8

De bepalingen van onderhavige ordonnantie treden in werking op de datum die door de regering is vastgesteld.

Bruxelles, le ...

Pour le Gouvernement,

La Ministre des Travaux publics et des Transports,

Brigitte GROUWELS

Brussel, ...

Voor de Regering,

De Minister van Openbare Werken en Vervoer,

Brigitte GROUWELS

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre des vacations, saisi par la Ministre de la Région de Bruxelles-Capitale, chargée des Travaux publics et des Transports, de l'Informatique régionale et communale et du Port de Bruxelles, le 31 juillet 2012, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet d'ordonnance « relative à l'accès et l'échange d'informations sur les câbles souterrains et sur les conduites et les canalisations souterraines », a donné l'avis (n° 51.917/2/V) suivant :

Dans son avis 43.366/1/V donné le 17 juillet 2007 sur un avant-projet devenu le décret de la Région flamande du 14 mars 2008 « portant la libération et l'échange d'informations sur les câbles et canalisations souterraines », la section de législation a formulé l'observation suivante :

« 2.1. Gelet op de omschrijving hiervóór van de strekking van het ontwerp, moet ervan uitgegaan worden dat het ontwerp in essentie een regeling invoert inzake de graafschade aan kabels en leidingen. Dat het slechts gaat om een regeling met betrekking tot de schade ten gevolge van grondwerken, wordt bevestigd in de memorie van toelichting, in zoverre deze stelt dat « particuliere planaanvragers die om andere redenen dan met het oog op grondwerken [...] plannen willen aanvragen, [...] dit via andere wegen (dienen) te doen »⁽¹⁾.

2.2. De afdeling wetgeving heeft in haar advies 17.440/1 van 18 september 1986 over een ontwerp dat heeft geleid tot de wet van 28 juli 1987 tot wijziging van artikel 16 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, vastgesteld dat de in dat ontwerp geregelde « voorschriften bestemd zijn voor eenieder die werken uitvoert of beoogt uit te voeren waarbij de veiligheid van leidingen voor gasachtige en andere in de wet bedoelde producten in het gedrang kan komen », en vervolgens zorgvuldigheids-halve opgemerkt « dat, overeenkomstig het bepaalde in artikel 6, § 1, VII, tweede lid, d, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, het regelen van het transport van energieproducten tot de uitsluitende bevoegdheid van de nationale overheid is blijven behoren. Regels omtrent de beveiliging van energievervoerinstallaties vallen kennelijk binnen die bevoegdheid. »⁽²⁾.

2.3. De redenering die gevuld wordt in dat advies – dat uiteraard nog geen rekening houdt met belangrijke bevoegdheidswijzigingen van latere datum in deze aangelegenheid – kan toegepast worden op regelingen die, zoals de voorliggende, niet enkel op energievervoerinstallaties, maar ook op andere soorten kabels en leidingen betrekking hebben. Zoals in het voornoemde advies wordt gesteld, kunnen regelingen die beogen schade aan kabels en leidingen te voorkomen, begrepen worden als regelingen omtrent de « beveiliging » van de betrokken kabels en leidingen. In dat geval hangt de bevoegdheid voor het aannemen van dergelijke regelingen af van het bevoegdheidsrechtelijk statuut van de betrokken kabels en leidingen.

In de memorie van toelichting wordt uitvoerig uiteengezet voor welke kabels en leidingen het Vlaams Gewest bevoegd geacht kan worden⁽³⁾. Voor dergelijke kabels en leidingen zou het Vlaams Gewest dan bevoegd zijn om aan de kabel- en leidingbeheerders informatieverplichtingen op te leggen.

(1) Note de bas de page 3 de l'avis cité : Memorie van toelichting, nr. 2, besprekking van artikel 2 van het ontwerp, i.h.b. de punten 5/ en 6/ van dat artikel.
 (2) Note de bas de page 4 de l'avis cité : Parl. St., Kamer, 1986-1987, nr. 831/1, p. 3.
 (3) Note de bas de page 5 de l'avis cité : Memorie van toelichting, nr. 1.5. Het is niet nodig, gelet op de conclusie hierna, om te onderzoeken of de stellers van het ontwerp voor elk van de soorten kabels en leidingen een correcte analyse gemaakt hebben van de bevoegdheidsrechtelijke bepalingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, deuxième chambre des vacations, saisi par la Ministre de la Région de Bruxelles-Capitale, chargée des Travaux publics et des Transports, de l'Informatique régionale et communale et du Port de Bruxelles, le 31 juillet 2012, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet d'ordonnance « relative à l'accès et l'échange d'informations sur les câbles souterrains et sur les conduites et les canalisations souterraines », a donné l'avis (n° 51.917/2/V) suivant :

Dans son avis 43.366/1/V donné le 17 juillet 2007 sur un avant-projet devenu le décret de la Région flamande du 14 mars 2008 « portant la libération et l'échange d'informations sur les câbles et canalisations souterraines », la section de législation a formulé l'observation suivante :

« 2.1. Gelet op de omschrijving hiervóór van de strekking van het ontwerp, moet ervan uitgegaan worden dat het ontwerp in essentie een regeling invoert inzake de graafschade aan kabels en leidingen. Dat het slechts gaat om een regeling met betrekking tot de schade ten gevolge van grondwerken, wordt bevestigd in de memorie van toelichting, in zoverre deze stelt dat « particuliere planaanvragers die om andere redenen dan met het oog op grondwerken [...] plannen willen aanvragen, [...] dit via andere wegen (dienen) te doen »⁽¹⁾.

2.2. De afdeling wetgeving heeft in haar advies 17.440/1 van 18 september 1986 over een ontwerp dat heeft geleid tot de wet van 28 juli 1987 tot wijziging van artikel 16 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, vastgesteld dat de in dat ontwerp geregelde « voorschriften bestemd zijn voor eenieder die werken uitvoert of beoogt uit te voeren waarbij de veiligheid van leidingen voor gasachtige en andere in de wet bedoelde producten in het gedrang kan komen », en vervolgens zorgvuldigheids-halve opgemerkt « dat, overeenkomstig het bepaalde in artikel 6, § 1, VII, tweede lid, d, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, het regelen van het transport van energieproducten tot de uitsluitende bevoegdheid van de nationale overheid is blijven behoren. Regels omtrent de beveiliging van energievervoerinstallaties vallen kennelijk binnen die bevoegdheid. »⁽²⁾.

2.3. De redenering die gevuld wordt in dat advies – dat uiteraard nog geen rekening houdt met belangrijke bevoegdheidswijzigingen van latere datum in deze aangelegenheid – kan toegepast worden op regelingen die, zoals de voorliggende, niet enkel op energievervoerinstallaties, maar ook op andere soorten kabels en leidingen betrekking hebben. Zoals in het voornoemde advies wordt gesteld, kunnen regelingen die beogen schade aan kabels en leidingen te voorkomen, begrepen worden als regelingen omtrent de « beveiliging » van de betrokken kabels en leidingen. In dat geval hangt de bevoegdheid voor het aannemen van dergelijke regelingen af van het bevoegdheidsrechtelijk statuut van de betrokken kabels en leidingen.

In de memorie van toelichting wordt uitvoerig uiteengezet voor welke kabels en leidingen het Vlaams Gewest bevoegd geacht kan worden⁽³⁾. Voor dergelijke kabels en leidingen zou het Vlaams Gewest dan bevoegd zijn om aan de kabel- en leidingbeheerders informatieverplichtingen op te leggen.

(1) Note de bas de page 3 de l'avis cité : Memorie van toelichting, nr. 2, besprekking van artikel 2 van het ontwerp, i.h.b. de punten 5/ en 6/ van dat artikel.
 (2) Note de bas de page 4 de l'avis cité : Parl. St., Kamer, 1986-1987, nr. 831/1, p. 3.
 (3) Note de bas de page 5 de l'avis cité : Memorie van toelichting, nr. 1.5. Het is niet nodig, gelet op de conclusie hierna, om te onderzoeken of de stellers van het ontwerp voor elk van de soorten kabels en leidingen een correcte analyse gemaakt hebben van de bevoegdheidsrechtelijke bepalingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

De uitgebreide beschouwingen in de memorie van toelichting kunnen echter niet verhullen dat het Vlaams Gewest slechts bevoegd is om op te treden inzake de beveiliging van kabels en leidingen en dus meteen ook met betrekking tot de graafschade aan kabels en leidingen, voor de onder de bevoegdheid van het Vlaams Gewest vallende kabels en leidingen. Het Vlaams Gewest is daarentegen niet bevoegd om op te treden met betrekking tot de graafschade aan kabels en leidingen die onder de bevoegdheid vallen van de federale overheid⁽⁴⁾ of de gemeenschappen⁽⁵⁾.

Het besluit luidt dan ook dat het Vlaams Gewest niet eenzijdig kan optreden met betrekking tot de graafschade aan alle mogelijke kabels en leidingen op zijn grondgebied. In zoverre het ontwerp ook op de graafschade aan andere labels en leidingen betrekking heeft, treedt het buiten het bevoegdheidsdomein van de gewesten.

2.4. Weliswaar wordt in de memorie van toelichting aangevoerd dat, voor de gevallen waarvoor de uitdrukkelijk toegekende bevoegdheden niet zouden volstaan om het Vlaams Gewest bevoegd te achten, de decreetgever zich te dezen zou kunnen beroepen op de impliciete bevoegdheden bedoeld in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Zoals in de memorie van toelichting wordt erkend, is de eerste voorwaarde voor een mogelijk beroep op de impliciete bevoegdheden dat « de door de gemeenschappen of gewesten buiten hun bevoegdheid aangenomen bepalingen [...] noodzakelijk [moeten] zijn voor de zinvolle uitoefening van een aan hen uitdrukkelijk toegewezen bevoegdheid ». Wat betreft de kabels en leidingen die niet onder de bevoegdheid van het Vlaams Gewest vallen, blijkt het ontwerp echter niet aan te sluiten bij enige aan de gewesten overgedragen bevoegdheid⁽⁶⁾. De vaststelling dat « het [...] evident [is] dat de doelstelling van het ontwerp van decreet enkel maar kan bereikt worden indien alle kabel- en leidinginformatie in het KLIP kan verzameld worden » is in dit opzicht niet relevant : de doelstelling zelf van het ontwerp ligt immers deels buiten het bereik van het Vlaams Gewest.

2.5. Het ontworpen decreet, zoals het is geconcieerd, ligt dus gedeeltelijk buiten de bevoegdheid van het Vlaams Gewest. Om het ontwerp bevoegdheidsconform te maken, moet minstens de omschrijving van het begrip kabels en leidingen in artikel 2, 2°, van het ontwerp worden

- (4) *Note de bas de page 6 de l'avis cité* : In advies 41.478/3 van 17 oktober 2006 over een ontwerp dat geleid heeft tot het koninklijk besluit van 3 december 2006 tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 mei 2002 betreffende de vervoersvergunning voor gasachtige producten en andere door middel van leidingen heeft de afdeling wetgeving stilzwijgend aanvaard dat de federale overheid bevoegd is om de houders van een vervoersvergunning voor gasachtige producten en andere producten door middel van leidingen te verplichten om bij een centraal meldpunt (i.c. gaat het niet om het KLIP, maar wel om het KLIM of het « Federaal Kabels en Leidingen Informatie Meldpunt ») bepaalde geografische en technische gegevens over te maken betreffende hun vervoersinstallaties. Het voormalde advies kwalificeert die regeling als voorschriften die in acht moeten worden genomen en veiligheidsmaatregelen die dienen te worden genomen bij de oprichting en bij de exploitatie van de vervoersinstallaties.
- (5) *Note de bas de page 7 de l'avis cité* : In de memorie van toelichting wordt met name gesproken over de bevoegdheid van de gemeenschappen inzake de infrastructuur voor radio en televisie. Nog afgezien van het feit dat, zoals in de memorie van toelichting wordt erkend, die bevoegdheid in bepaalde opzichten verweven is met de federale bevoegdheid inzake de infrastructuur voor telecommunicatie, dient erop gewezen te worden dat het voorliggende ontwerp opgevat is als een ontwerp dat uitsluitend gewestelijke aangelegenheden regelt (zie artikel 1). Voor een regeling van gemeenschapsaangelegenheden is er dan in beginsel geen plaats.
- (6) *Note de bas de page 8 de l'avis cité* : De vraag naar de impliciete bevoegdheden zou bijvoorbeeld kunnen rijzen met betrekking tot een ontwerp dat een aangelegenheid van ruimtelijke ordening, leefmilieu of landinrichting regelt, en dat bepalingen bevat die betrekking hebben op kabels en leidingen die niet tot de bevoegdheid van de gewesten behoren.

De uitgebreide beschouwingen in de memorie van toelichting kunnen echter niet verhullen dat het Vlaams Gewest slechts bevoegd is om op te treden inzake de beveiliging van kabels en leidingen en dus meteen ook met betrekking tot de graafschade aan kabels en leidingen, voor de onder de bevoegdheid van het Vlaams Gewest vallende kabels en leidingen. Het Vlaams Gewest is daarentegen niet bevoegd om op te treden met betrekking tot de graafschade aan kabels en leidingen die onder de bevoegdheid vallen van de federale overheid⁽⁴⁾ of de gemeenschappen⁽⁵⁾.

Het besluit luidt dan ook dat het Vlaams Gewest niet eenzijdig kan optreden met betrekking tot de graafschade aan alle mogelijke kabels en leidingen op zijn grondgebied. In zoverre het ontwerp ook op de graafschade aan andere labels en leidingen betrekking heeft, treedt het buiten het bevoegdheidsdomein van de gewesten.

2.4. Weliswaar wordt in de memorie van toelichting aangevoerd dat, voor de gevallen waarvoor de uitdrukkelijk toegekende bevoegdheden niet zouden volstaan om het Vlaams Gewest bevoegd te achten, de decreetgever zich te dezen zou kunnen beroepen op de impliciete bevoegdheden bedoeld in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Zoals in de memorie van toelichting wordt erkend, is de eerste voorwaarde voor een mogelijk beroep op de impliciete bevoegdheden dat « de door de gemeenschappen of gewesten buiten hun bevoegdheid aangenomen bepalingen [...] noodzakelijk [moeten] zijn voor de zinvolle uitoefening van een aan hen uitdrukkelijk toegewezen bevoegdheid ». Wat betreft de kabels en leidingen die niet onder de bevoegdheid van het Vlaams Gewest vallen, blijkt het ontwerp echter niet aan te sluiten bij enige aan de gewesten overgedragen bevoegdheid⁽⁶⁾. De vaststelling dat « het [...] evident [is] dat de doelstelling van het ontwerp van decreet enkel maar kan bereikt worden indien alle kabel- en leidinginformatie in het KLIP kan verzameld worden » is in dit opzicht niet relevant : de doelstelling zelf van het ontwerp ligt immers deels buiten het bereik van het Vlaams Gewest.

2.5. Het ontworpen decreet, zoals het is geconcieerd, ligt dus gedeeltelijk buiten de bevoegdheid van het Vlaams Gewest. Om het ontwerp bevoegdheidsconform te maken, moet minstens de omschrijving van het begrip kabels en leidingen in artikel 2, 2°, van het ontwerp worden

- (4) *Note de bas de page 6 de l'avis cité* : In advies 41.478/3 van 17 oktober 2006 over een ontwerp dat geleid heeft tot het koninklijk besluit van 3 december 2006 tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 mei 2002 betreffende de vervoersvergunning voor gasachtige producten en andere door middel van leidingen heeft de afdeling wetgeving stilzwijgend aanvaard dat de federale overheid bevoegd is om de houders van een vervoersvergunning voor gasachtige producten en andere producten door middel van leidingen te verplichten om bij een centraal meldpunt (i.c. gaat het niet om het KLIP, maar wel om het KLIM of het « Federaal Kabels en Leidingen Informatie Meldpunt ») bepaalde geografische en technische gegevens over te maken betreffende hun vervoersinstallaties. Het voormalde advies kwalificeert die regeling als voorschriften die in acht moeten worden genomen en veiligheidsmaatregelen die dienen te worden genomen bij de oprichting en bij de exploitatie van de vervoersinstallaties.
- (5) *Note de bas de page 7 de l'avis cité* : In de memorie van toelichting wordt met name gesproken over de bevoegdheid van de gemeenschappen inzake de infrastructuur voor radio en televisie. Nog afgezien van het feit dat, zoals in de memorie van toelichting wordt erkend, die bevoegdheid in bepaalde opzichten verweven is met de federale bevoegdheid inzake de infrastructuur voor telecommunicatie, dient erop gewezen te worden dat het voorliggende ontwerp opgevat is als een ontwerp dat uitsluitend gewestelijke aangelegenheden regelt (zie artikel 1). Voor een regeling van gemeenschapsaangelegenheden is er dan in beginsel geen plaats.
- (6) *Note de bas de page 8 de l'avis cité* : De vraag naar de impliciete bevoegdheden zou bijvoorbeeld kunnen rijzen met betrekking tot een ontwerp dat een aangelegenheid van ruimtelijke ordening, leefmilieu of landinrichting regelt, en dat bepalingen bevat die betrekking hebben op kabels en leidingen die niet tot de bevoegdheid van de gewesten behoren.

aangepast, opdat duidelijk gemaakt zou worden dat enkel wordt opgetreden inzake de graafschade aan kabels en leidingen die zich situeren in de bevoegdheidssfeer van het Vlaams Gewest. Indien de stellers van het ontwerp een omvattende regeling wensen, die ook betrekking heeft op de graafschade aan kabels en leidingen die onder de bevoegdheid van de federale overheid en de Vlaamse Gemeenschap vallen, dan zouden zij het initiatief moeten nemen om een samenwerkingsakkoord met die andere overheden te sluiten. ».

Cette observation vaut également pour l'avant-projet examiné.

Compte tenu de son caractère fondamental, la section de législation n'examine pas davantage l'avant-projet.

La chambre était composée de

Messieurs R. ANDERSEN,	premier président du Conseil d'Etat,
P. VANDERNOOT, M. PÂQUES,	conseillers d'État,
Chr. BEHRENDT,	assesseur de la section de législation,
Madame A.-C. VAN GEERSDAELE,	greffier.

Le rapport a été présenté par M. Y. CHAFFOUREAUX, auditeur.

<i>Le Greffier,</i>	<i>Le Président,</i>
A.-C. VAN GEERSDAELE	R. ANDERSEN

aangepast, opdat duidelijk gemaakt zou worden dat enkel wordt opgetreden inzake de graafschade aan kabels en leidingen die zich situeren in de bevoegdheidssfeer van het Vlaamse Gewest. Indien de stellers van het ontwerp een omvattende regeling wensen, die ook betrekking heeft op de graafschade aan kabels en leidingen die onder de bevoegdheid van de federale overheid en de Vlaamse Gemeenschap vallen, dan zouden zij het initiatief moeten nemen om een samenwerkingsakkoord met die andere overheden te sluiten. ».

Cette observation vaut également pour l'avant-projet examiné.

Compte tenu de son caractère fondamental, la section de législation n'examine pas davantage l'avant-projet.

De kamer was samengesteld uit

De Heren R. ANDERSEN,	eerste voorzitter van de Raad van State,
P. VANDERNOOT, M. PÂQUES,	staatsraden,
Chr. BEHRENDT,	assessor van de afdeling wetgeving,
Mevrouw A.-C. VAN GEERSDAELE,	griffier.

Het verslag is uitgebracht door de heer Y. CHAFFOUREAUX, auditeur.

<i>De Griffier,</i>	<i>De Voorzitter,</i>
A.-C. VAN GEERSDAELE	R. ANDERSEN

PROJET D'ORDONNANCE

**relative à l'accès et
à l'échange d'informations sur
les câbles souterrains et sur les conduites et
les canalisations souterraines**

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Sur la proposition de la Ministre des Travaux publics et des Transports,

Après délibération,

ARRETE :

La Ministre de la Région de Bruxelles-Capitale, chargée des Travaux publics et des Transports, est chargée de présenter, au nom du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, au Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, le projet d'ordonnance dont la teneur suit :

CHAPITRE PREMIER
Généralités

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

Pour l'application de la présente ordonnance, on entend par :

1° *câbles, conduites et canalisations* : toute infrastructure souterraine installée sur le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale, utilisée et/ou destinée au transit, au transport, à la transmission ou à la distribution de substances solides, liquides ou gazeuses, ou d'énergie ou d'informations;

2° *gestionnaire de câbles, de conduites ou de canalisations* : la personne qui, dans le cadre de ses activités professionnelles ou de ses missions d'intérêt public, gère des câbles, des conduites ou des canalisations et leurs accessoires sur le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale ou en assume la gestion;

ONTWERP VAN ORDONNANTIE

**betreffende de toegang tot en
de uitwisseling van informatie
over ondergrondse kabels,
buizen en leidingen**

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Op voorstel van de Minister van Openbare Werken en Vervoer,

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Minister van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, bevoegd voor Openbare Werken en Vervoer, is ermee belast in naam van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, bij het Brussels Hoofdstedelijk Parlement het ontwerp van ordonnantie in te dienen, waarvan de tekst hierna volgt :

HOOFDSTUK 1
Algemeen

Artikel 1

Onderhavige ordonnantie regelt een materie beoogd in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

Voor de toepassing van onderhavige ordonnantie verstaat men onder :

1° *kabels, buizen en leidingen* : elke ondergrondse infrastructuur die op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is geïnstalleerd, die wordt gebruikt en/of is bestemd voor doorvoer, vervoer, transmissie of verdeling van vaste, vloeibare of gasvormige stoffen of van energie of informatie;

2° *kabel-, buis- of leidingbeheerder* : de persoon die in het kader van zijn beroepsactiviteiten of zijn opdrachten van openbare dienst, kabels, buizen of leidingen en de accessoires ervan beheert op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of het beheer ervan op zich neemt;

3° zones d'intérêt du gestionnaire de câbles, de conduites ou de canalisations : toutes les zones du territoire de la Région de Bruxelles-Capitale où sont situées les câbles, les conduites ou les canalisations de ce gestionnaire;

4° chantier : travail isolé ou tout ensemble de travaux dont la nature ou dont les engins et matériaux destinés à le(s) mettre en œuvre sont susceptibles de nuire à des câbles, à des conduites ou à des canalisations ou à modifier ceux-ci, indépendamment du fait que le travail soit effectué sur, dans ou au-dessus du domaine public et privé des pouvoirs publics et des organismes publics qui en dépendent, ou sur, dans ou au-dessus des propriétés privées;

5° demandeur : toute personne qui, en tant qu'auteur de projet, maître de l'ouvrage ou entrepreneur, tels que définis à l'article 1er, 2°, 3° et 4° de l'arrêté royal du 21 septembre 1988 relatif aux prescriptions et obligations de consultation et d'information à respecter lors de l'exécution de travaux à proximité d'installations de transport de produits gazeux et autres par canalisations, établit un projet de chantier, le fait exécuter ou l'exécute, et, à cette fin, sollicite des informations sur l'emplacement des câbles, conduites, canalisations et de leurs accessoires;

6° zone d'emprise du chantier du demandeur : surface de terrain située sur le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale, représentée par un polygone convexe, utile à la réalisation du chantier, et à laquelle se rapporte la demande d'informations quant à l'emplacement des câbles, conduites ou canalisations;

7° système : l'application internet ayant pour objectif de permettre aux demandeurs qui projettent d'effectuer un chantier de s'informer de la présence de câbles, conduites, canalisations et de leurs accessoires à proximité du chantier;

8° territoire de la Région de Bruxelles-Capitale : domaine public et privé des pouvoirs publics et des organismes publics qui en dépendent ainsi que les propriétés privées.

Article 3

Le gouvernement détermine le système et l'organisme en charge de le gérer.

CHAPITRE 2 Les obligations des gestionnaires de câbles, de conduites et de canalisations

Article 4

§ 1er. – Tout gestionnaire de câbles, de conduites et de canalisations est tenu, dans les délais déterminés par le gouvernement, de :

3° belangzones van de kabel-, buis- of leidingbeheerder : alle zones van het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waar de kabels, buizen of leidingen van deze beheerder zijn gelegen;

4° bouwplaats : ieder geïsoleerd werk of elk geheel van werken waardoor, wegens de aard ervan of door het gebruik van machines en materialen voor de uitvoering ervan, beschadigingen aan of wijzigingen van kabels, buizen of leidingen zouden kunnen optreden, ongeacht of dit werk wordt uitgevoerd op, in of boven het openbaar of privaat domein van de overheid en de openbare instellingen die ervan afhangen of op, in of boven private eigendommen;

5° verzoeker : iedere persoon die als ontwerper, bouwheer of aannemer, zoals omschreven in artikel 1, 2°, 3° en 4° van het Koninklijk Besluit van 21 september 1988 betreffende de voorschriften en de verplichtingen van raadpleging en informatie bij het uitvoeren van werken in de nabijheid van installaties van vervoer van gasachtige en andere produkten door middel van leidingen, een ontwerp van bouwplaats opmaakt, dit doet uitvoeren of zelf uitvoert en met dit doel om informatie verzoekt over de ligging van de kabels, buizen en leidingen en de accessoires ervan;

6° terrein van de bouwplaats van de verzoeker : oppervlakte die is gelegen op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, voorgesteld door een convexe polygoon, die nuttig is voor de uitvoering van de bouwplaats en waarop de aanvraag om informatie over de ligging van kabels, buizen of leidingen betrekking heeft;

7° systeem : de internettoepassing die als doel heeft de verzoekers die een bouwplaats plannen de mogelijkheid te geven informatie in te winnen over de aanwezigheid van kabels, buizen en leidingen en de accessoires ervan in de nabijheid van de bouwplaats;

8° grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest : openbaar en privaat domein van de overheid en van de openbare instellingen die ervan afhangen, alsook de private eigendommen.

Artikel 3

De regering duidt het systeem aan en de instelling die wordt belast met het beheer van het systeem.

HOOFDSTUK 2 Verplichtingen van de kabel-, buis- en leidingbeheerders

Artikel 4

§ 1. – Elke kabel-, buis- en leidingbeheerder is, binnen de door de regering vastgelegde termijnen, ertoe gehouden om :

- 1° s'enregistrer dans le système;
- 2° introduire et mettre à jour, dans le système, ses zones d'intérêts dont les caractéristiques peuvent être déterminées par le gouvernement;
- 3° fournir gratuitement à tout demandeur, les informations nécessaires à la localisation de ses câbles, de ses conduites et de ses canalisations et de leurs accessoires; le gouvernement peut déterminer la nature de ces informations, ainsi que le délai, la manière et la forme selon laquelle ces informations doivent être fournies.

§ 2. – Les obligations découlant du § 1er ne portent aucun préjudice aux obligations découlant de la réglementation sectorielle propre à chaque catégorie de gestionnaires de câbles, de conduites et de canalisations.

Les obligations visées à l'alinéa précédent sont applicables cumulativement avec celles prévues dans la présente ordonnance.

§ 3. – Les gestionnaires de câbles, de conduites et de canalisations sont responsables de l'exactitude des zones d'intérêts qu'ils introduisent dans le système.

§ 4. – Le gouvernement peut déterminer des modalités particulières et spécifiques d'application du présent article.

CHAPITRE 3 Les obligations des demandeurs

Article 5

§ 1er. – Tout demandeur est tenu de :

1° introduire au plus tôt 40 jours ouvrables préalablement à l'exécution d'un chantier, exclusivement via le système, une demande d'informations sur l'emplacement des câbles, des conduites et des canalisations situés dans la zone d'emprise de son chantier; ce délai n'est pas d'application si l'information est nécessaire pour la phase de conception et d'étude des travaux projetés;

2° exécuter le chantier seulement après avoir reçu les informations demandées.

§ 2. – Les obligations découlant du § 1er ne portent aucun préjudice aux obligations découlant de la réglementation sectorielle propre à chaque catégorie de gestionnaires de câbles, de conduites et de canalisations.

Les obligations visées à l'alinéa précédent sont applicables cumulativement avec celles prévues dans la présente ordonnance.

§ 3. – L'obligation d'introduire une demande d'informations découlant du § 1er n'est pas applicable :

- 1° zich te registreren bij het systeem;
- 2° zijn belangzones, waarvan de kenmerken kunnen worden vastgelegd door de regering, in het systeem in te voeren en bij te werken;
- 3° gratis aan elke verzoeker de informatie te verstrekken die nodig is voor de lokalisering van zijn kabels, buizen en leidingen en de accessoires ervan; de regering kan de aard van die informatie vaststellen alsook de termijn waarbinnen, de wijze en vorm waarop die informatie moet worden verstrekt.

§ 2. – De verplichtingen uit § 1 doen geen afbreuk aan de verplichtingen uit de sectorale reglementering die specifiek is voor elke categorie van kabel-, buis- en leidingbeheerders.

De verplichtingen die in het vorige lid worden beoogd, zijn cumulatief van toepassing met deze waarin onderhavige ordonnantie voorziet.

§ 3. – De kabel-, buis- en leidingbeheerders zijn verantwoordelijk voor de juistheid van de belangzones die ze in het systeem invoeren.

§ 4. – De regering kan bijzondere en specifieke modaliteiten voor de toepassing van dit artikel vaststellen.

HOOFDSTUK 3 Verplichtingen van de verzoekers

Artikel 5

§ 1. – Elke verzoeker is ertoe gehouden :

1° ten vroegste 40 werkdagen vóór de uitvoering van een bouwplaats, uitsluitend via het systeem, een verzoek tot informatie in te dienen over de ligging van de kabels, buizen en leidingen die in het terrein van zijn bouwplaats zijn gelegen; deze termijn geldt niet indien de informatie nodig is voor de conceptiefase en voorafgaande studies van de beoogde werken;

2° de bouwplaats pas uit te voeren nadat hij de gevraagde informatie heeft ontvangen.

§ 2. – De verplichtingen uit § 1 doen geen afbreuk aan de verplichtingen uit de sectorale reglementering die specifiek is voor elke categorie van kabel-, buis- en leidingbeheerders.

De verplichtingen die in het vorige lid worden beoogd, zijn cumulatief van toepassing met deze waarin onderhavige ordonnantie voorziet.

§ 3. – De verplichting tot het indienen van een verzoek tot informatie uit § 1 is niet van toepassing :

1° en cas de force majeure, ainsi qu'en cas d'urgence pour motif de sécurité publique ou de continuité de service public;

2° pour s'il s'agit d'un chantier exécuté uniquement manuellement, à l'exclusion de toute force mécanique;

3° s'il s'agit d'un chantier sur des terres utilisées à des fins agricoles ou sur un terrain privé utilisé à des fins domestiques pour autant que le chantier ne dépasse pas 50 cm de profondeur.

§ 4. – Le gouvernement peut déterminer des modalités particulières et spécifiques d'application du présent article.

CHAPITRE 4 **Sanctions**

Article 6

§ 1er. – Les fonctionnaires et agents régionaux et communaux désignés pour surveiller l'exécution de l'ordonnance du 3 juillet 2008 relative aux chantiers en voirie, en application de son article 83, sont également désignés pour surveiller l'exécution de la présente ordonnance, sous les mêmes conditions et modalités définies par cet article 83.

§ 2. – Les personnes suivantes seront sanctionnées d'une amende allant de 50 à 500.000 euros :

1° tout gestionnaire de câbles, conduites et canalisations qui ne s'enregistre pas au système;

2° tout gestionnaire de câbles, conduites et canalisations qui n'introduit pas sa zone d'intérêt et/ou ne met pas à jour les données de sa zone d'intérêt;

3° toute personne qui, conformément à la présente ordonnance, doit introduire une demande d'informations concernant l'emplacement de câbles, conduites et canalisations et ne le fait pas ou ne le fait pas en temps utile, ou exécute le chantier sans avoir reçu les informations demandées;

4° toute personne qui fournit intentionnellement des données et informations erronées ou qui emploie le système, les données et informations dans d'autres buts que ceux visés par l'ordonnance.

CHAPITRE 5 **Dispositions finales**

Article 7

Les articles 8, alinéa 2, 4°, et 27 de l'ordonnance du 5 mars 1998 relative à la coordination et l'organisation

1° bij overmacht, alsook bij dringende noodzaak wegens openbare veiligheid of continuïteit van de openbare dienst;

2° indien het een bouwplaats betreft die uitsluitend manueel worden uitgevoerd, met uitsluiting van elke mechanische kracht;

3° indien het een bouwplaats betreft op grond die gebruikt wordt voor landbouwdoeleinden of op privaat domein voor huishoudelijke werken voor zover de diepte van de bouwplaats niet meer dan 50 cm is.

§ 4. – De regering kan bijzondere en specifieke modaliteiten voor de toepassing van dit artikel vaststellen.

HOOFDSTUK 4 **Sancties**

Artikel 6

§ 1. – De gewestelijke en gemeentelijke ambtenaren en beambten die werden aangewezen om toezicht te houden op de uitvoering van de ordonnantie van 3 juli 2008 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg, met toepassing van artikel 83 van die ordonnantie, worden eveneens aangeduid om toezicht te houden op de uitvoering van onderhavige ordonnantie, onder dezelfde voorwaarden en modaliteiten als omschreven door dat artikel 83.

§ 2. – De volgende personen zullen worden bestraft met een geldboete van 50 tot 500.000 euro :

1° elke kabel-, buis- en leidingbeheerder die zich niet registreert in het systeem;

2° elke kabel-, buis- en leidingbeheerder die zijn belangzone niet invoert en/of bijwerkt;

3° eenieder die, overeenkomstig deze ordonnantie, een verzoek tot informatie over de ligging van de kabels, buizen en leidingen moet indienen en dat niet of niet tijdig doet, of de bouwplaats uitvoert zonder de gevraagde informatie te hebben ontvangen;

4° eenieder die opzettelijk foute informatie verstrekkt of die het systeem, de gegevens en de informatie gebruikt met andere doekeinden dan deze die met de ordonnantie bedoeld worden.

HOOFDSTUK 5 **Slotbepalingen**

Artikel 7

De artikelen 8, 2e lid, 4°, en 27 van de ordonnantie van 5 maart 1998 betreffende de coördinatie en de organisa-

des chantiers en voie publique en Région de Bruxelles-Capitale, sont abrogés.

Article 8

Le gouvernement détermine, pour chaque article ou partie d'article de la présente ordonnance, la date à laquelle la présente ordonnance entre en vigueur.

Bruxelles, le 7 mars 2013

Le Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Propriété publique et de la Coopération au Développement,

Charles PICQUÉ

La Ministre des Travaux publics et des Transports,

Brigitte GROUWELS

tie van de werken op de openbare weg in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden afgeschaft.

Artikel 8

De regering bepaalt voor elk artikel, of onderdeel ervan, van deze ordonnantie de datum waarop deze ordonnantie in werking treedt.

Brussel, 7 maart 2013

De Minister-President belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Openbare Netheid en Ontwikkelingssamenwerking,

Charles PICQUÉ

De Minister van Openbare Werken en Vervoer,

Brigitte GROUWELS